

III

(Inne akty)

EUROPEJSKI OBSZAR GOSPODARCZY

DECYZJA URZĘDU NADZORU EFTA nr 230/22/COL

z dnia 15 grudnia 2022 r.

zmieniająca zasady merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa przez wprowadzenie nowych wytycznych w sprawie pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną [2023/1026]

URZĄD NADZORU EFTA („ESA”),

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym („Porozumienie EOG”), w szczególności jego art. 61–63 oraz protokół 26 do tego porozumienia,

uwzględniając Porozumienie pomiędzy państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości („porozumienie o nadzorze i Trybunale”), w szczególności jego art. 24 oraz art. 5 ust. 2 lit. b),

uwzględniając protokół 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale („protokół 3”), w szczególności jego część I art. 1 ust. 1, a także mając na uwadze, co następuje:

Zgodnie z art. 24 porozumienia o nadzorze i Trybunale ESA wprowadza w życie postanowienia Porozumienia EOG dotyczące pomocy państwa.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. b) porozumienia o nadzorze i Trybunale ESA wydaje zawiadomienia oraz wskazówki w kwestiach objętych Porozumieniem EOG, jeśli porozumienie to lub porozumienie o nadzorze i Trybunale wyraźnie tak stanowi lub jeśli ESA uznaje to za konieczne.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 w części I protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i trybunale ESA stale bada wszystkie systemy pomocy istniejące w państwach EFTA ⁽¹⁾ i proponuje im stosowne środki konieczne ze względu na stopniowy rozwój lub funkcjonowanie Porozumienia EOG.

Wytyczne ESA w dziedzinie pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną ⁽²⁾, z późniejszymi zmianami ⁽³⁾, odpowiadają zasadom ramowym Komisji Europejskiej („Komisja”) dotyczącym pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną („zasady ramowe Komisji z 2014 r. dotyczące BRI”) ⁽⁴⁾, zmienionym 8 lipca 2020 r. ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Art. 1 lit. b) porozumienia o nadzorze i Trybunale stanowi, że pojęcie „państwa EFTA” oznacza Republikę Islandii i Królestwo Norwegii oraz – na warunkach określonych w art. 1 ust. 2 Protokołu dostosowującego Porozumienie między państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości – Księstwo Liechtensteinu.

⁽²⁾ Wytyczne ESA w dziedzinie pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (Dz.U. L 209 z 6.8.2015, s. 17) oraz Supplement EOG nr 44 z 6.8.2015, s. 1.

⁽³⁾ Decyzja Urzędu Nadzoru EFTA nr 90/20/COL z dnia 15 lipca 2020 r. zmieniająca, po raz sto siódmy, zasady proceduralne i merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa poprzez zmianę i przedłużenie niektórych wytycznych w sprawie pomocy państwa [2020/1576] (Dz.U. L 359 z 29.10.2020, s. 16).

⁽⁴⁾ Komunikat Komisji – Zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (Dz.U. C 198 z 27.6.2014, s. 1).

⁽⁵⁾ Komunikat Komisji w sprawie przedłużenia obowiązywania i zmian wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014–2020, wytycznych w sprawie pomocy państwa na rzecz promowania inwestycji w zakresie finansowania ryzyka, wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020, wytycznych dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji, komunikatu w sprawie kryteriów analizy zgodności z rynkiem wewnętrznym pomocy państwa na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania, komunikatu Komisji – Zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną oraz komunikatu Komisji do państw członkowskich w sprawie zastosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do krótkoterminowego ubezpieczenia kredytów eksportowych. 2020/C 224/02 (Dz.U. C 224 z 8.7.2020, s. 2).

19 października 2022 r. Komisja przyjęła zmienione zasady ramowe pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną („zasady ramowe dotyczące BRI z 2022 r.”) ⁽⁶⁾.

Zasady ramowe dotyczące BRI z 2022 r. mają również znaczenie dla Europejskiego Obszaru Gospodarczego („EOG”).

Należy zapewnić jednolite stosowanie zasad EOG w zakresie pomocy państwa na całym Europejskim Obszarze Gospodarczym zgodnie z celem jednorodności określonym w art. 1 Porozumienia EOG.

Zgodnie z pkt II części „OGÓLNE” znajdującej się na stronie 11 załącznika XV do Porozumienia EOG ESA przyjmuje, po konsultacji z Komisją, akty prawne odpowiadające tym, które przyjęła Komisja.

Zasady ramowe dotyczące BRI z 2022 r. mogą odnosić się do niektórych instrumentów polityki Unii Europejskiej oraz niektórych aktów prawnych Unii Europejskiej, których nie uwzględniono w Porozumieniu EOG. W celu zapewnienia jednolitego stosowania przepisów dotyczących pomocy państwa i równych warunków konkurencji w całym EOG przy ocenie zgodności pomocy z funkcjonowaniem Porozumienia EOG ESA będzie zasadniczo stosował te same zasady co Komisja,

po konsultacji z Komisją,

po konsultacji z państwami EFTA,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Zasady merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa zostają zmienione przez wprowadzenie nowych wytycznych w sprawie pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną („wytyczne dotyczące BRI”). Wytyczne dotyczące BRI, w postaci zasad ramowych dotyczących BRI z 2022 r., są załączone do niniejszej decyzji i stanowią jej integralną część.
2. ESA będzie przestrzegać zasad i wytycznych określonych w wytycznych dotyczących BRI w odniesieniu do oceny zgodności wszelkiej zgłoszonej pomocy na działalność BRI, względem której musi podjąć decyzję po 15 grudnia 2022 r. Niezgodną z prawem pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną ocenia się zgodnie z zasadami mającymi zastosowanie w dniu przyznania pomocy.

Artykuł 2

ESA stosuje zasady ramowe dotyczące BRI z 2022 r. z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, między innymi następujących dostosowań:

- a) odniesienie do sformułowania „państwo członkowskie” lub „państwa członkowskie” ESA odczytuje jako odniesienie do „państwa EFTA” lub „państw EFTA” ⁽⁷⁾ lub, w stosownych przypadkach, do „państwa EOG” lub „państw EOG”;
- b) odniesienie do sformułowania „Komisja Europejska” ESA odczytuje w stosownych przypadkach jako odniesienie do „Urzędu Nadzoru EFTA”;
- c) odniesienie do sformułowania „Traktat” lub „TFUE” ESA odczytuje jako odniesienie do „Porozumienia EOG”;
- d) odniesienie do sformułowania „unijne zasady pomocy państwa” ESA odczytuje jako odniesienie do „zasad EOG w zakresie pomocy państwa”;
- e) odniesienie do art. 107 TFUE lub sekcji tego artykułu ESA odczytuje jako odniesienie do art. 61 Porozumienia EOG i odpowiednich części tego artykułu;

⁽⁶⁾ C(2022) 7388 final, dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

⁽⁷⁾ Pojęcie „państwa EFTA” odnosi się do Islandii, Liechtensteinu i Norwegii.

- f) odniesienie do art. 108 TFUE lub części tego artykułu ESA odczytuje jako odniesienie do części I art. 1 protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale oraz odpowiednich części tego artykułu;
- g) odniesienie do rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 ⁽⁸⁾ ESA odczytuje jako odniesienie do części II protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale;
- h) odniesienie do rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 ⁽⁹⁾ ESA odczytuje jako odniesienie do decyzji Urzędu Nadzoru EFTA 195/04/COL;
- i) odniesienie do sformułowania „(nie)zgodny z rynkiem wewnętrznym” ESA odczytuje jako „(nie)zgodny z funkcjonowaniem Porozumienia EOG”;
- j) odniesienie do sformułowania „w Unii (lub poza nią)” ESA odczytuje jako „w obrębie (lub poza) EOG”;
- k) odniesienie do sformułowania „wymiana handlowa między państwami członkowskimi” ESA odczytuje jako odniesienie do „handlu w ramach EOG”;
- l) jeżeli w zasadach ramowych dotyczących BRI z 2022 r. określono, że będą one stosowane do „wszystkich sektorów gospodarki”, ESA stosuje je do „wszystkich sektorów gospodarki lub części sektorów gospodarki objętych zakresem Porozumienia EOG”;
- m) odniesienie do komunikatów, zawiadomień lub wytycznych Komisji ESA odczytuje jako odniesienie do odpowiednich wytycznych ESA.

Artykuł 3

1. Pkt 157 zasad ramowych dotyczących BRI z 2022 r. otrzymuje brzmienie:

„Zgodnie z art. 1 ust. 1 części I protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale, ESA proponuje państwom członkowskim zmianę, w stosownych przypadkach, ich istniejących programów pomocy na działalność BRI w celu zapewnienia ich zgodności z niniejszymi wytycznymi dotyczącymi BRI najpóźniej 6 miesięcy po ich wejściu w życie.”

2. Pkt 158 zasad ramowych dotyczących BRI z 2022 r. otrzymuje brzmienie:

„Wzywa się państwa EFTA do udzielenia wyraźnej, bezwarunkowej zgody na właściwe środki, o których mowa w pkt 157, do 17 lutego 2023 r. W przypadku braku odpowiedzi ze strony któregoś z państw EFTA ESA uzna, że dane państwo EFTA nie wyraża zgody na zaproponowane środki.”

Sporządzono w Brukseli dnia 15 grudnia 2022 r.

W imieniu Urzędu Nadzoru EFTA

Arne RØKSUND
Przewodniczący
Odpowiedzialny Członek Kolegium

Stefan BARRIGA
Członek Kolegium

Árni Páll ÁRNASON
Członek Kolegium

Melpo-Menie JOSÉPHIDÈS
Zatwierdzająca jako Dyrektor
ds. Prawnych i Wykonawczych

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 9).

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1).

ZAŁĄCZNIK

KOMUNIKAT KOMISJI

Zasady ramowe pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną

Wprowadzenie

1. Aby zapobiec sytuacji, w której państwowe dotacje zakłócają konkurencję na rynku wewnętrznym lub grożą jej zakłóceniem i wpływają na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi, w art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („Traktat”) ustanowiono zakaz pomocy państwa. Jednak w niektórych przypadkach pomoc taka może być zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 2 i 3 Traktatu.
2. W niniejszych zasadach ramowych zawarto wytyczne na podstawie oceny zgodności przeprowadzonej przez Komisję w odniesieniu do pomocy przeznaczanej na wspieranie działalności badawczej, rozwojowej i innowacyjnej („BRI”) na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu. Zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu środki pomocy można uznać za zgodny z rynkiem wewnętrznym, jeżeli spełnione są dwie przesłanki, pozytywna i negatywna. Przesłanka pozytywna wymaga, aby pomoc była przeznaczona na ułatwienie rozwoju działalności gospodarczej. Przesłanka negatywna wymaga, aby pomoc nie wpływała niekorzystnie na warunki wymiany handlowej w stopniu, który narusza wspólny interes.
3. Chociaż ogólnie przyjmuje się, że rynki konkurencyjne zwykle okazują się efektywne pod względem kształtowania cen, produkcji i wykorzystania zasobów, w razie wystąpienia na nich niedoskonałości ⁽¹⁾ ingerencja państwa może być konieczna w celu ułatwienia lub stworzenia zachęty do rozwijania niektórych rodzajów działalności gospodarczej, które w przypadku braku pomocy nie rozwijałyby się lub ich rozwój przebiegałby w innym tempie lub na innych warunkach, i tym samym przyczynienia się do inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. W kontekście działalności BRI niedoskonałości rynku mogą występować np. dlatego, że uczestnicy rynku niekoniecznie uwzględniają ogólniejszy pozytywny wpływ na gospodarkę Europy, a w każdym razie nie uwzględniają go z własnej inicjatywy, oraz uważają, że osiągnięcie pozytywnego wyniku gospodarczego jest zbyt ryzykowne, a w związku z tym wobec braku pomocy państwa angażują się w działalność BRI w stopniu, który z punktu widzenia społeczeństwa jest zbyt niski. Podobnie wobec braku pomocy państwa realizacja projektów BRI może ucierpieć z powodu niewystarczającego dostępu do finansowania ze względu na asymetrię informacji lub problemy z koordynacją pomiędzy przedsiębiorstwami.
4. W związku z tym pomoc państwa może być konieczna, aby zwiększyć działalność BRI, jeżeli rynek samodzielnie nie zapewnia odpowiednich wyników, a więc ułatwiając rozwój określonych rodzajów działalności gospodarczej. Zasady ramowe pomocy państwa na działalność BRI mają zastosowanie do wszystkich technologii ⁽²⁾, gałęzi przemysłu i sektorów, służąc zapewnieniu, aby zasady te nie narzucały z góry, które ścieżki badawcze doprowadzą do powstania nowych rozwiązań w zakresie produktów, procesów i usług, oraz nie zakłócały zachęt dla uczestników rynku do opracowywania innowacyjnych rozwiązań technologicznych nawet w obliczu wysokiego ryzyka. Wsparcie przyznawane na podstawie niniejszych zasad ramowych może również przyczynić się do trwałej odbudowy po poważnych zakłóceniach gospodarczych oraz wesprzeć wysiłki służące wzmocnieniu odporności społecznej i gospodarczej Unii. Ponadto pomoc na rzecz wsparcia BRI może przynieść szersze pozytywne skutki niż tylko korzyści dla beneficjenta pomocy.

⁽¹⁾ Pojęcie „niedoskonałości rynku” odnosi się do sytuacji, w której rynki – pozostawione samym sobie – prawdopodobnie nie doprowadziłyby do wygenerowania efektywnych rezultatów.

⁽²⁾ Przepisy mają m.in. na celu wspieranie BRI w zakresie cyfryzacji, rozumianej na potrzeby niniejszych zasad ramowych jako przyjmowanie innowacyjnych technologii realizowanych przez urządzenia lub systemy elektroniczne, umożliwiających zwiększenie funkcjonalności produktów, rozwój usług internetowych, modernizację procesów lub migrację do modeli biznesowych opartych na pominięciu pośrednictwa w produkcji towarów i świadczeniu usług, co ostatecznie wywiera wpływ transformacyjny. W myśl niniejszych zasad ramowych działalność BRI w zakresie cyfryzacji kwalifikuje się do otrzymania pomocy państwa, o ile nie stanowi inwestycji o charakterze wyłącznie odtworzeniowym, w przypadku których konieczność pomocy i wiążący się z nią efekt zachęty są wątpliwe.

5. Pomoc państwa na rzecz BRI może przykładowo przynieść pozytywne skutki określone w celach lub strategiach Unii, jak m.in. Europejski Zielony Ład ⁽³⁾, strategia cyfrowa ⁽⁴⁾, cyfrowa dekada ⁽⁵⁾ i europejska strategia w zakresie danych ⁽⁶⁾, nowa strategia przemysłowa dla Europy ⁽⁷⁾ i jej aktualizacja ⁽⁸⁾, NextGenerationEU ⁽⁹⁾, Europejska Unia Zdrowotna ⁽¹⁰⁾, nowa europejska przestrzeń badawcza na rzecz badań naukowych i innowacji ⁽¹¹⁾, nowy plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym ⁽¹²⁾ lub wyznaczony przez Unię cel osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. W komunikacie w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu Komisja podkreśla, że „nowe technologie, trwałe rozwiązania i innowacje radykalne mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów Europejskiego Zielonego Ładu”.
6. W niedawno przyjętym komunikacie w sprawie europejskiej przestrzeni badawczej uznano badania naukowe i innowacje za kluczowy czynnik pobudzający odbudowę gospodarczą Europy, przyspieszający zieloną i cyfrową transformację. Komunikat ma na celu zwiększenie efektywności, doskonałości i wpływu europejskiego systemu badań naukowych i innowacji oraz wspieranie innowacji. W tym celu Komisja zaproponowała, aby państwa członkowskie potwierdziły cel dotyczący unijnych inwestycji w badania i rozwój ⁽¹³⁾ na poziomie 3 % PKB i zaktualizowały go w taki sposób, aby odzwierciedlał nowe priorytety UE, w tym nowy unijny cel, zakładający wsparcie państwa w wysokości 1,25 % PKB, który państwa członkowskie mają osiągnąć do 2030 r. na drodze unijnej koordynacji, co ma służyć stymulowaniu inwestycji prywatnych i zachęcaniu do nich.
7. Jak stwierdzono w komunikatach „Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy” oraz „Europejska strategia w zakresie danych” istnieje potrzeba, „aby zapewnić, że rozwiązania cyfrowe pomagają Europie w dążeniu do transformacji cyfrowej na własny sposób przynoszący korzyści obywatelom dzięki poszanowaniu naszych wartości”.
8. W nowej strategii przemysłowej dla Europy stwierdzono, że Europie potrzebne są badania i technologia oraz silny jednolity rynek, który znosi bariery i ogranicza biurokrację. W strategii uznano, że „zwiększenie inwestycji w badania, innowacje, wdrażanie rozwiązań i nowoczesną infrastrukturę przyczyni się do rozwoju nowych procesów produkcji i tworzenia miejsc pracy”.

1. Zakres stosowania i definicje

1.1. Zakres stosowania

9. Niniejsze zasady ramowe dotyczą pomocy państwa na działalność BRI we wszystkich sektorach regulowanych Traktatem ⁽¹⁴⁾. Dotyczą one zatem sektorów podlegających szczególnym unijnym zasadom pomocy państwa, o ile zasady te nie stanowią inaczej.

⁽³⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – „Europejski Zielony Ład”, COM(2019) 640 final z dnia 11 grudnia 2019 r.

⁽⁴⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – „Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy”, COM(2020) 67 final z dnia 19 lutego 2020 r.

⁽⁵⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – „Cyfrowy kompas na 2030 r.: europejska droga w cyfrowej dekadzie”, COM(2021) 118 final z dnia 9 marca 2021 r.

⁽⁶⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – „Europejska strategia w zakresie danych”, COM(2020) 66 final z dnia 19 lutego 2020 r.

⁽⁷⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – „Nowa strategia przemysłowa dla Europy”, COM(2020) 102 final z dnia 10 marca 2020 r.

⁽⁸⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – „Aktualizacja nowej strategii przemysłowej z 2020 r. – tworzenie silniejszego jednolitego rynku sprzyjającego odbudowie Europy”, COM(2021) 350 final z dnia 5 maja 2021 r.

⁽⁹⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – „Decydujący moment dla Europy: naprawa i przygotowanie na następną generację”, COM(2020) 456 final z dnia 27 maja 2020 r.

⁽¹⁰⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – „Budowanie Europejskiej Unii Zdrowotnej: Zwiększenie odporności UE na transgraniczne zagrożenia zdrowia”, COM(2020) 724 final z dnia 11 listopada 2020 r.

⁽¹¹⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – „Nowa europejska przestrzeń badawcza na rzecz badań naukowych i innowacji”, COM(2020) 628 final, z dnia 30 września 2020 r.

⁽¹²⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – „Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy”, COM(2020) 98 final z dnia 11 marca 2020 r.

⁽¹³⁾ Cel ten został zatwierdzony w konkluzjach Rady (Konkurencyjność) z 1 grudnia 2020 r.

⁽¹⁴⁾ Niniejsze zasady ramowe nie mają zastosowania do systemów korzystnego opodatkowania dochodów z patentów.

10. Finansowanie unijne zarządzane centralnie przez instytucje, agencje, wspólne przedsiębiorstwa lub inne unijne organy, które nie jest bezpośrednio ani pośrednio kontrolowane przez państwa członkowskie ⁽¹⁵⁾, nie stanowi pomocy państwa. W przypadku łączenia finansowania unijnego tego typu z pomocą państwa do ustalenia, czy progi powodujące obowiązek zgłoszenia i progi maksymalnej intensywności pomocy są przestrzegane, należy uwzględnić wyłącznie pomoc państwa; w kontekście niniejszych zasad ramowych oceną zgodności również obejmuje się wyłącznie pomoc państwa.
11. Pomoc na działalność BRI dla przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji w rozumieniu definicji określonej do celów niniejszych zasad ramowych w Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw ⁽¹⁶⁾ (ze zmianami lub zastąpionych) jest wyłączona z zakresu niniejszych wytycznych.
12. Oceniając pomoc na działalność BRI przyznaną beneficjentowi, którego dotyczy nieuregulowany nakaz odzyskania środków wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji uznającej pomoc za niezgodną z prawem i ze wspólnym rynkiem, Komisja uwzględni kwotę nieodzyskanej pomocy ⁽¹⁷⁾.

1.2. Środki objęte niniejszymi zasadami ramowymi

13. Komisja określiła szereg środków na rzecz działalności BRI, w przypadku których pomoc państwa może być – pod pewnymi warunkami – zgodna ze wspólnym rynkiem:
 - a) **Pomoc na realizację projektów badawczo-rozwojowych**, jeżeli objęta pomocą część projektu badawczego należy do kategorii badań podstawowych i badań stosowanych, które to z kolei można podzielić na badania przemysłowe i eksperymentalne prace rozwojowe ⁽¹⁸⁾. Taka pomoc jest ukierunkowana na niedoskonałość rynku związaną z pozytywnymi efektami zewnętrznymi (transfer wiedzy), ale może również stanowić odpowiedź na niedoskonałość rynku spowodowaną niedoskonałością bądź asymetrią informacji lub (głównie w przypadku projektów wspólnych) problemami z koordynacją.
 - b) **Pomoc na studia wykonalności** dotyczące projektów badawczo-rozwojowych, która sprzyja niwelowaniu niedoskonałości rynku związanej z niedoskonałością i asymetrią informacji.
 - c) **Pomoc na budowę lub modernizację infrastruktury badawczej**, ukierunkowana głównie na niedoskonałości rynku wynikające z problemów z koordynacją, ale także z niedoskonałości i asymetrii informacji. Przełomowe badania naukowe coraz częściej wymagają wysokiej jakości infrastruktury badawczej, gdyż przyciągają utalentowanych naukowców z całego świata i mają zasadnicze znaczenie np. dla technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz kluczowych technologii wspomagających ⁽¹⁹⁾. Wysokie początkowe koszty inwestycyjne związane z nabyciem najnowocześniejszych obiektów naukowych i sprzętu wykorzystywanego na wczesnym etapie działalności badawczej, głównie w środowisku naukowym, często uniemożliwiają znalezienie niezbędnego finansowania na rynku.
 - d) **Pomoc na budowę i modernizację infrastruktur testowo-doświadczalnych**, ukierunkowana głównie na niedoskonałości rynku wynikające z niedoskonałości i asymetrii informacji lub problemów z koordynacją. Budowa lub modernizacja najnowocześniejszej infrastruktury testowo-doświadczalnej wiąże się z wysokimi kosztami początkowymi inwestycji, co w połączeniu z niepewną bazą klientów może utrudnić dostęp do finansowania. Dostęp do infrastruktur testowo-doświadczalnych finansowanych ze środków publicznych musi być przyznawany na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach i na warunkach rynkowych wielu użytkownikom. Aby ułatwić użytkownikom dostęp do infrastruktur testowo-doświadczalnych, można obniżyć wysokość opłat pobieranych od użytkowników zgodnie z innymi przepisami niniejszych zasad ramowych, rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 ⁽²⁰⁾ lub rozporządzenia Komisji (EU) nr 1407/2013 w sprawie pomocy *de minimis* ⁽²¹⁾.

⁽¹⁵⁾ W tym finansowanie zapewnione w ramach programu „Horyzont Europa” lub programu „Cyfrowa Europa”.

⁽¹⁶⁾ Komunikat Komisji „Wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw”, Dz.U. C 244 z 1.10.2004, s. 2.

⁽¹⁷⁾ Zob. wyrok sądu pierwszej instancji w sprawach połączonych T-244/93 oraz T-486/93, TWD *Textilwerke Deggendorf GmbH* / Komisja, z dnia 13 września 1995 r., ECLI:EU:T:1995:160.

⁽¹⁸⁾ Komisja uważa, że utrzymanie różnych kategorii działalności BRI jest użyteczne niezależnie od tego, czy działalność ta jest prowadzona według modelu interaktywnego czy linearnego.

⁽¹⁹⁾ Kluczowe technologie prorozwojowe zdefiniowano i określono w komunikacie Komisji „Europejska strategia w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających – droga do wzrostu i miejsc pracy”, COM(2012) 341 final z 26.6.2012.

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1).

⁽²¹⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz.U. L 352 z 24.12.2013, s. 1).

- e) **Pomoc na działalność innowacyjną**, ukierunkowana przede wszystkim na niedoskonałości rynku związane z pozytywnymi efektami zewnętrznymi (transfer wiedzy), problemami z koordynacją i – w mniejszym stopniu – asymetrią informacji. W przypadku małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) taką pomoc na rzecz innowacji można przyznawać na uzyskanie, walidację i obronę patentów i innych wartości niematerialnych i prawnych, na oddelegowanie wysoko wykwalifikowanego personelu oraz opłacenie usług doradczych w zakresie innowacji i usług wsparcia innowacji, na przykład zapewnianych przez organizacje zajmujące się badaniami i rozpowszechnianiem wiedzy, infrastruktury badawczej, infrastruktury testowo-doświadczalnej lub klastry innowacyjne.
- f) **Pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne**, ukierunkowana przede wszystkim na niedoskonałości rynku związane z pozytywnymi efektami zewnętrznymi (transfer wiedzy), problemami z koordynacją i – w mniejszym stopniu – asymetrią informacji. Te środki pomocy mogą być przyznawane głównie na rzecz MŚP. Pomoc dla dużych przedsiębiorstw jest zgodna z rynkiem wewnętrznym tylko wówczas, gdy w zakresie działalności objętej pomocą współpracują one skutecznie z co najmniej jednym MŚP.
- g) **Pomoc dla klastrów innowacyjnych**, której celem jest niwelowanie niedoskonałości rynku związanych z problemami z koordynacją utrudniającymi rozwój klastrów, ograniczającymi wzajemne kontakty i przepływ wiedzy w ramach klastrów i pomiędzy nimi. Pomoc państwa może przyczynić się do rozwiązania tego problemu, po pierwsze, poprzez wspieranie inwestycji w otwartą infrastrukturę współdzieloną przez klastry innowacyjne, a po drugie, przez wspieranie działalności klastrów w celu poprawy współpracy, tworzenia sieci kontaktów i uczenia się. Pomoc operacyjna dla klastrów musi być należyście uzasadniona przez państwo członkowskie, szczególnie gdy okres jej świadczenia przekracza dziesięć lat. Opłaty pobierane za korzystanie z obiektów klastra innowacyjnego i za udział w jego działaniach powinny odpowiadać cenom rynkowym lub odzwierciedlać koszty tych działań (z uwzględnieniem uzasadnionej marży). Aby ułatwić dostęp do obiektów klastra innowacyjnego lub udział w jego działaniach, dostęp może być oferowany po obniżonych cenach zgodnie z innymi przepisami niniejszych zasad ramowych, rozporządzenia (UE) nr 651/2014 lub rozporządzenia w sprawie pomocy *de minimis* mającymi zastosowanie do użytkowników usług świadczonych przez klastry innowacyjne.
14. Państwa członkowskie muszą zgłaszać pomoc na działalność BRI zgodnie z art. 108 ust. 3 TFUE, z wyjątkiem środków spełniających warunki określone w rozporządzeniu w sprawie wyłączeń grupowych przyjętym przez Komisję na podstawie art. 1 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1588 ⁽²²⁾.
15. W niniejszych zasadach ramowych określono kryteria zgodności programów pomocy na działalność BRI i pomocy indywidualnej, które są objęte obowiązkiem zgłoszenia i muszą zostać ocenione na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu ⁽²³⁾.

1.3. Definicje

16. Do celów niniejszych zasad ramowych stosuje się następujące definicje:
- a) **„pomoc *ad hoc*”** oznacza pomoc przyznawaną poza programem pomocy;
- b) **„pomoc”** oznacza każdy środek spełniający kryteria, o których mowa w art. 107 ust. 1 Traktatu;
- c) **„intensywność pomocy”** oznacza kwotę pomocy brutto wyrażoną jako procent kwalifikowalnych kosztów projektu przed potrąceniem podatku lub innych opłat. Jeżeli pomoc przyznaje się w formie innej niż dotacja, kwotę pomocy wyraża się jako ekwiwalent dotacji. Pomoc wypłacana w kilku ratach jest dyskontowana do wartości w dniu przyznania pomocy. Stopa procentowa stosowana do tego celu jest stopą dyskontową ⁽²⁴⁾ obowiązującą w dniu przyznania pomocy. Intensywność pomocy oblicza się dla każdego beneficjenta;

⁽²²⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1588 z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 1), zmienione rozporządzeniem Rady (UE) 2018/1911 z dnia 26 listopada 2018 r. (Dz.U. L 311 z 7.12.2018, s. 8).

⁽²³⁾ Kryteria analizy zgodności z rynkiem wewnętrznym pomocy państwa przeznaczonej na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania – w tym pomocy na działalność BRI ocenianej na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu – określono w osobnym komunikacie Komisji.

⁽²⁴⁾ Zob. komunikat Komisji w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz.U. C 14 z 19.1.2008, s. 6).

- d) **„program pomocy”** oznacza każdy akt prawny, na podstawie którego, bez dodatkowych środków wykonawczych można przyznać pomoc indywidualną przedsiębiorstwom, określonym w sposób ogólny w tym akcie, oraz każdy akt prawny, na podstawie którego przedsiębiorstwu lub przedsiębiorstwom można przyznać pomoc niezwiązaną z konkretnym projektem;
- e) **„badania stosowane”** oznaczają badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe lub ich dowolne połączenie;
- f) **„warunki pełnej konkurencji”** oznaczają, że warunki transakcji między umawiającymi się stronami nie różnią się od tych, na jakich transakcję zawarłyby niezależne przedsiębiorstwa, i nie zawierają jakiegokolwiek elementu porozumienia. Uznaje się, że każda transakcja będąca wynikiem otwartej, przejrzystej i niedyskryminacyjnej procedury jest zgodna z zasadą pełnej konkurencji;
- g) **„data przyznania pomocy”** oznacza dzień, w którym beneficjent nabył prawo otrzymania pomocy zgodnie z obowiązującym krajowym systemem prawnym;
- h) **„skuteczna współpraca”** oznacza współpracę co najmniej dwóch niezależnych stron na rzecz wymiany wiedzy, lub technologii lub w celu osiągnięcia wspólnego celu opartą na podziale pracy, w ramach której strony wspólnie określają zakres projektu współpracy, przyczyniają się do jego wdrożenia i dzielą ryzyko oraz wyniki. Jedna lub większa liczba stron może ponosić pełne koszty projektu, przejmując ryzyko finansowe od pozostałych stron. Badań na zlecenie ani świadczenia usług badawczych nie uznaje się za formy współpracy;
- i) **„plan oceny”** oznacza dokument obejmujący co najmniej jeden program pomocy i zawierający przynajmniej następujące minimalne elementy: cele, które będą podlegały ocenie; pytania służące ocenie, wskaźniki rezultatu, przewidywana metoda przeprowadzania oceny, wymogi w zakresie gromadzenia danych, proponowany harmonogram oceny, w tym termin przedłożenia okresowego i końcowego sprawozdania z oceny, opis niezależnego podmiotu przeprowadzającego ocenę lub opis kryteriów wyboru takiego podmiotu oraz procedury zapewniające publiczne udostępnienie oceny;
- j) **„opracowanie na wyłączność”** oznacza udzielanie zamówień publicznych na usługi badawcze i rozwojowe, z których korzyści przypadają wyłącznie organowi zamawiającemu lub podmiotowi zamawiającemu; organ zamawiający lub podmiot zamawiający mogą te korzyści wykorzystać w ramach prowadzenia własnej działalności, pod warunkiem że uregulują pełną opłatę za usługi;
- k) **„eksperymentalne prace rozwojowe”** oznaczają zdobywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnych aktualnie umiejętności i wiedzy oraz innych stosownych umiejętności i wiedzy w celu opracowania nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług, w tym produktów, procesów lub usług cyfrowych, w dowolnej dziedzinie, dowolnej branży lub dowolnym sektorze (w tym między innymi w branżach i technologiach cyfrowych, takich jak obliczenia superkomputerowe, technologie kwantowe, technologie blockchain, sztuczna inteligencja, cyberbezpieczeństwo, duże zbiory danych i technologie związane z chmurą lub technologie przetwarzania brzegowego). Mogą one także obejmować np. czynności mające na celu pojęciowe definiowanie, planowanie oraz dokumentowanie nowych produktów, procesów lub usług. Eksperymentalne prace rozwojowe mogą obejmować opracowywanie prototypów, demonstracje, projekty pilotażowe, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze usprawnienie zasadniczo jeszcze nieokreślonych produktów, procesów lub usług. Może to obejmować opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych, które można wykorzystać do celów komercyjnych, w przypadku gdy prototyp z konieczności jest produktem końcowym do wykorzystania do celów komercyjnych, a jego produkcja jest zbyt kosztowna, aby służył on jedynie do celów demonstracji i walidacji. Eksperymentalne prace rozwojowe nie obejmują rutynowych i okresowych zmian wprowadzanych do istniejących produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, usług oraz innych operacji w toku, nawet jeśli takie zmiany mają charakter ulepszeń;
- l) **„studium wykonalności”** oznacza ocenę i analizę potencjału projektu, celem których jest wsparcie procesu podejmowania decyzji poprzez obiektywne i racjonalne określenie mocnych i słabych stron projektu oraz możliwości i zagrożeń z nim związanych, określenie zasobów niezbędnych do przeprowadzenia projektu i ocena perspektyw na jego ostateczne pomyślnie zakończenie;
- m) **„przekazywanie w całości”** oznacza, że organizacja prowadząca badania, infrastruktura badawcza lub nabywca publiczny uzyskuje pełnię ekonomicznych korzyści wynikających z praw własności intelektualnej poprzez zachowanie prawa do nieograniczonego rozporządzania nimi, w szczególności prawa własności i prawa do udzielania licencji. Przekazywanie w całości ma również miejsce, jeżeli organizacja prowadząca badania lub infrastruktura badawcza (lub nabywca publiczny) podejmuje decyzję o zawarciu dalszych umów dotyczących tych praw, w tym o udzieleniu licencji partnerowi współpracującemu (lub przedsiębiorstwom);

- n) **„badania podstawowe”** oznaczają prace eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobycia nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne;
- o) **„ekwiwalent dotacji brutto”** oznacza wysokość, jaką osiągnęłaby pomoc, gdyby przyznano ją w formie dotacji, przed potrąceniem podatku lub innych opłat;
- p) **„wysoko wykwalifikowany personel”** oznacza personel posiadający wyższe wykształcenie i co najmniej pięcioletnie odpowiednie doświadczenie zawodowe, do którego mogą zaliczać się także studia doktoranckie;
- q) **„pomoc indywidualna”** oznacza pomoc, która nie jest przyznawana na podstawie programu pomocy oraz podlegającą wymogowi zgłoszenia pomoc przyznawaną na podstawie programu pomocy;
- r) **„badania przemysłowe”** oznaczają badania planowane lub badania krytyczne mające na celu zdobycie nowej wiedzy i umiejętności celem opracowania nowych produktów, procesów lub usług, lub mające na celu wprowadzenie znaczących ulepszeń do istniejących produktów, procesów lub usług, w tym produktów, procesów lub usług cyfrowych, w dowolnej dziedzinie, dowolnej branży lub dowolnym sektorze (w tym między innymi w branżach i technologiach cyfrowych, takich jak obliczenia superkomputerowe, technologie kwantowe, technologie blockchain, sztuczna inteligencja, cyberbezpieczeństwo, duże zbiory danych i technologie związane z chmurą). Obejmują one tworzenie elementów składowych systemów złożonych i mogą obejmować budowę prototypów w środowisku laboratoryjnym lub środowisku stymulowanego interfejsu do istniejących systemów, a także linii pilotażowych, kiedy są one konieczne do badań przemysłowych, a zwłaszcza walidacji technologii generycznych;
- s) **„usługi doradcze w zakresie innowacji”** oznaczają doradztwo, pomoc lub szkolenia w zakresie transferu wiedzy, nabywania i ochrony wartości niematerialnych i prawnych lub korzystania z nich, lub korzystania z norm i regulacji, w których są one osadzone, a także doradztwo, pomoc lub szkolenie w zakresie wprowadzania lub wykorzystywania innowacyjnych technologii i rozwiązań (w tym technologii i rozwiązań cyfrowych);
- t) **„klastry innowacyjne”** oznaczają struktury lub zorganizowane skupiska niezależnych podmiotów (takich jak innowacyjne przedsiębiorstwa typu start-up, małe, średnie i duże przedsiębiorstwa, a także organizacje prowadzące badania i szerzące wiedzę, infrastruktury badawcze, infrastruktury testowo-doświadczalne, ośrodki innowacji cyfrowych, organizacje niedochodowe i inne powiązane podmioty gospodarcze), mające na celu stymulowanie działalności innowacyjnej oraz nowych sposobów współpracy, w tym za pomocą środków cyfrowych, dzięki wspólnemu korzystaniu lub promowaniu wspólnego korzystania z obiektów oraz wymianie informacji i wiedzy fachowej oraz dzięki skutecznemu przyczynianiu się do transferu wiedzy, tworzenia sieci kontaktów oraz rozpowszechniania informacji i współpracy wśród przedsiębiorstw i innych organizacji wchodzących w skład danego klastra ⁽²⁵⁾;
- u) **„usługi wsparcia innowacji”** oznaczają zapewnianie pomieszczeń biurowych, banków danych, usług w chmurze i usług przechowywania danych, bibliotek, badań rynku, laboratoriów, oznaczeń jakości, usług w zakresie testowania, eksperymentów i certyfikacji lub innych powiązanych usług, w tym świadczonych przez organizacje zajmujące się badaniami naukowymi i upowszechnianiem wiedzy, infrastruktury badawczej, infrastruktury testowo-doświadczalnej lub klastry innowacyjne, w celu opracowania bardziej wydajnych lub zaawansowanych technologicznie produktów, procesów lub usług, w tym wdrażania innowacyjnych (m.in. cyfrowych) technologii i rozwiązań;
- v) **„wartości niematerialne i prawne”** oznaczają aktywa, które nie mają postaci fizycznej lub finansowej, np. patenty, licencje, wiedzę fachową lub inne rodzaje własności intelektualnej;
- w) **„transfer wiedzy”** oznacza wszelkie procesy, których celem jest zdobycie i gromadzenie wiedzy jawnej i dorozumianej oraz dzielenie się tą wiedzą, w tym umiejętnościami i kompetencjami w zakresie działalności gospodarczej i niegospodarczej, np. współpracy badawczej, doradztwa, udzielania licencji, tworzenia firm typu spin-off, publikacji i mobilności badaczy i innego personelu zajmującego się taką działalnością. Transfer wiedzy obejmuje – oprócz wiedzy naukowej i technicznej – również inne rodzaje wiedzy, np. wiedzę na temat korzystania z norm i obejmujących je regulacji oraz warunków rzeczywistego funkcjonowania i metod związanych z innowacjami organizacyjnymi, a także zarządzanie wiedzą w zakresie określania, nabywania, ochrony i wykorzystania wartości niematerialnych i prawnych;

⁽²⁵⁾ Ośrodki innowacji cyfrowych (w tym również europejskie ośrodki innowacji cyfrowych wspierane w ramach centralnie zarządzanego programu „Cyfrowa Europa”), których celem jest stymulowanie powszechnego wprowadzania technologii cyfrowych, takich jak m.in. sztuczna inteligencja, obliczenia wielkiej skali i cyberbezpieczeństwo, przez przemysł (w szczególności przez MŚP) i organizacje sektora publicznego, mogą same kwalifikować się jako klastry innowacyjne w rozumieniu niniejszych zasad ramowych, w zależności od konkretnych realizowanych celów lub działań/funkcjonalności oferowanych przez dany ośrodek innowacji cyfrowych.

- x) **„duże przedsiębiorstwa”** oznaczają przedsiębiorstwa niemieszczące się w definicji małych i średnich przedsiębiorstw;
- y) **„dodatkové koszty netto”** oznaczają różnicę pomiędzy oczekiwanymi wartościami bieżącymi netto projektu lub działania objętego pomocą i wykonalnej inwestycji alternatywnej, którą beneficjent przeprowadziłby w przypadku braku pomocy;
- z) **„innowacja organizacyjna”** ⁽²⁶⁾ oznacza wdrożenie nowej metody organizacyjnej na poziomie przedsiębiorstwa (na poziomie grupy w danym sektorze przemysłu w EOG), organizacji pracy lub stosunków z podmiotami zewnętrznymi, np. dzięki wykorzystaniu nowatorskich lub innowacyjnych technologii cyfrowych. Definicja ta nie obejmuje zmian, które opierają się na metodach organizacyjnych już stosowanych przez to przedsiębiorstwo, zmian w zakresie strategii zarządzania, połączeń i przejęć, zaprzestania stosowania danego procesu, prostego odtworzenia lub podwyższenia majątku, zmian wynikających wyłącznie ze zmian cen czynników produkcji, dostosowania do potrzeb użytkownika, dostosowania do potrzeb rynku lokalnego, regularnych zmian sezonowych lub innych zmian cyklicznych, obrotu nowymi lub znacząco udoskonalonymi produktami;
- aa) **„koszty personelu”** oznaczają wydatki związane z zatrudnieniem badaczy, techników i pozostałych pracowników pomocniczych w zakresie, w jakim są oni zatrudnieni przy danym projekcie lub działaniu;
- bb) **„zamówienie przedkomercyjne”** oznacza udzielanie zamówień publicznych na usługi badawcze i rozwojowe, w której to transakcji organ zamawiający lub podmiot zamawiający nie przejmuje wszystkich wyników i korzyści zlecenia na wyłączność do wykorzystania w ramach prowadzenia własnej działalności, ale dzieli je z usługodawcami na warunkach rynkowych. Zamówienie, którego przedmiot wchodzi w zakres jednej lub większej liczby kategorii badań i rozwoju określonych w niniejszych zasadach ramowych, musi być ograniczone w czasie i może obejmować opracowanie prototypów lub ograniczonej ilości nowych produktów lub usług w formie serii testowej. Nabywanie produktów lub usług do komercyjnego rozpowszechniania nie może być przedmiotem tego samego zamówienia;
- cc) **„innowacja procesowa”** ⁽²⁷⁾ oznacza wdrożenie nowej lub znacznie udoskonalonej metody produkcji lub dostarczania towarów i usług (w tym znacznej zmiany w obrębie techniki, sprzętu lub oprogramowania) na poziomie przedsiębiorstwa (na poziomie grupy w danym sektorze przemysłu w EOG), np. dzięki wykorzystaniu nowatorskich lub innowacyjnych technologii cyfrowych. Definicja ta nie obejmuje niewielkich zmian lub ulepszeń, zwiększenia mocy produkcyjnych lub usługowych poprzez dodanie systemów produkcyjnych lub logistycznych bardzo podobnych do obecnie stosowanych, zaprzestania stosowania danego procesu, prostego odtworzenia lub podwyższenia majątku, zmian wynikających jedynie ze zmian cen czynników produkcji, dostosowania do potrzeb użytkownika, dostosowania do potrzeb rynku lokalnego, regularnych zmian sezonowych i innych zmian cyklicznych oraz obrotu nowymi lub znacząco udoskonalonymi produktami;
- dd) **„projekt badawczo-rozwojowy”** oznacza operację obejmującą działania wchodzące w zakres jednej lub większej liczby kategorii badań i rozwoju określonych w niniejszych zasadach ramowych, której celem jest wykonanie niepodzielonego zadania o sprecyzowanym charakterze gospodarczym, naukowym lub technicznym i o jasno określonych z góry celach. Projekt badawczo-rozwojowy może składać się z kilku pakietów roboczych, działań lub usług; obejmuje on jasne cele, działania, które należy przeprowadzić w celu osiągnięcia tych celów (w tym ich oczekiwane koszty), oraz konkretne rezultaty, które umożliwią określenie wyników tych działań i porównanie ich z odpowiednimi celami. Dwa lub większą liczbę projektów badawczo-rozwojowych uznaje się za jeden projekt, jeżeli nie są one wyraźnie odrębne, a w szczególności jeżeli prawdopodobieństwo powodzenia technologicznego tych projektów nie jest od siebie niezależne;
- ee) **„zaliczka zwrotna”** oznacza pożyczkę na realizację projektu, wypłacaną w jednej lub kilku ratach, której warunki spłaty zależą od wyników realizacji projektu;
- ff) **„organizacja prowadząca badania i szerząca wiedzę”** lub „organizacja prowadząca badania” oznacza podmiot (taki jak uniwersytet lub instytut badawczy, agencja zajmująca się transferem technologii, pośrednik innowacyjny, wirtualny lub fizyczny podmiot prowadzący współpracę w dziedzinie badań), niezależnie od jego statusu prawnego (ustanowienia na mocy prawa publicznego lub prywatnego) lub sposobu finansowania, którego podstawowym celem jest samodzielne prowadzenie badań podstawowych, badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych lub rozpowszechnianie na szeroką skalę wyników takich działań poprzez nauczanie, publikacje lub transfer wiedzy. Jeżeli taki podmiot prowadzi również działalność gospodarczą, to finansowanie, koszty i przychody z działalności gospodarczej należy rozliczać osobno. Przedsiębiorstwa mogące wywierać decydujący wpływ na taki podmiot, np. w roli jego udziałowców/akcjonariuszy czy wspólników, nie mogą mieć preferencyjnego dostępu do wyników badań prowadzonych przez ten podmiot;

⁽²⁶⁾ Innowacje organizacyjne mogą również obejmować innowacje społeczne, pod warunkiem że działania w zakresie innowacji społecznych mieszczą się w zakresie tej definicji.

⁽²⁷⁾ Innowacje procesowe mogą również obejmować innowacje społeczne, pod warunkiem że działania w zakresie innowacji społecznych mieszczą się w zakresie tej definicji.

- gg) **„infrastruktura badawcza”** oznacza obiekty, zasoby i powiązane z nimi usługi, które są wykorzystywane przez środowisko naukowe do prowadzenia badań naukowych w swoich dziedzinach; definicja ta obejmuje wyposażenie naukowe lub zestaw instrumentów, zasoby oparte na wiedzy, takie jak zbiory, archiwa lub uporządkowane informacje naukowe, infrastrukturę dostępową opartą na technologiach informacyjno-komunikacyjnych, taką jak sieć „Grid”, infrastrukturę komputerową, oprogramowanie i infrastrukturę łączności, oraz wszelkie inne unikalne środki niezbędne do prowadzenia badań naukowych. Infrastruktury badawcze tego typu mogą być zlokalizowane w jednej placówce lub „rozproszone” (zorganizowana sieć zasobów) ⁽²⁸⁾;
- hh) **„oddelegowanie”** oznacza tymczasowe zatrudnienie personelu przez beneficjenta; personel ten ma prawo wrócić do swego poprzedniego pracodawcy;
- ii) **„małe i średnie przedsiębiorstwa”** lub „MŚP”, „małe przedsiębiorstwa” i „średnie przedsiębiorstwa” oznaczają przedsiębiorstwa spełniające warunki określone w zaleceniu Komisji w sprawie definicji mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw ⁽²⁹⁾;
- jj) **„rozpoczęcie prac”** lub „rozpoczęcie projektu” oznacza rozpoczęcie działalności BRI albo zawarcie pierwszej umowy pomiędzy beneficjentem i wykonawcami dotyczącej realizacji projektu, w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpi wcześniej. Prac przygotowawczych, takich jak uzyskiwanie zezwoleń i wykonanie studiów wykonalności, nie uznaje się za rozpoczęcie prac;
- kk) **„rzeczowe aktywa trwałe”** oznaczają aktywa w postaci gruntów, budynków, zakładów, urządzeń i wyposażenia;
- ll) **„infrastruktura testowo-doświadczalna”** ⁽³⁰⁾ oznacza obiekty, sprzęt, zdolności i zasoby, np. stanowiska badawcze, linie pilotażowe, instalacje demonstracyjne, obiekty badawcze lub żywe laboratoria, oraz powiązane usługi wsparcia wykorzystywane głównie przez przedsiębiorstwa, zwłaszcza MŚP, które ubiegają się o wsparcie w prowadzeniu testów i doświadczeń w celu opracowania nowych lub ulepszonych produktów, procesów i usług oraz testowania i zwiększania skali technologii w celu osiągnięcia postępów dzięki badaniom przemysłowym i eksperymentalnym pracom rozwojowym. Infrastruktury testowo-doświadczalne finansowane ze środków publicznych są dostępne dla wielu użytkowników, a dostęp do nich musi być przyznawany na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach i na warunkach rynkowych.

2. Pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu

17. Ogólnie rzecz biorąc, każdy środek spełniający kryteria określone w art. 107 ust. 1 Traktatu stanowi pomoc państwa. W osobnym zawiadomieniu Komisji ⁽³¹⁾ dotyczącym pojęcia pomocy państwa określono, jak Komisja ogólnie rozumie pojęcie pomocy państwa, natomiast w tej sekcji omówiono sytuacje powszechnie występujące w dziedzinie badań, rozwoju i innowacji – bez uszczerbku dla wykładni dokonywanej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
- 2.1. **Organizacje prowadzące badania i szerzące wiedzę oraz infrastruktury badawcze jako beneficjenci pomocy państwa**
18. Organizacje prowadzące badania i szerzące wiedzę („organizacje prowadzące badania”) i infrastruktury badawcze są beneficjentami pomocy państwa, jeżeli finansowanie publiczne, które otrzymują, spełnia wszystkie warunki art. 107 ust. 1 Traktatu. Zgodnie z zawiadomieniem Komisji dotyczącym pojęcia pomocy państwa i orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości beneficjent musi być zakwalifikowany jako przedsiębiorstwo, nie jest to jednak uzależnione od jego statusu prawnego, tj. od tego, czy ustanowiono go na mocy prawa publicznego czy prywatnego, ani też od jego charakteru gospodarczego, tj. od tego, czy jest nastawiony na zysk czy nie. Elementem decydującym o uznaniu danego podmiotu za przedsiębiorstwo jest to, czy prowadzi on działalność gospodarczą polegającą na oferowaniu produktów lub usług na danym rynku ⁽³²⁾.

⁽²⁸⁾ Zob. art. 2 lit. a) rozporządzenia Rady (WE) nr 723/2009 z dnia 25 czerwca 2009 r. w sprawie wspólnotowych ram prawnych konsorcjum na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej (ERIC) (Dz.U. L 206 z 8.8.2009, s. 1).

⁽²⁹⁾ Zalecenie Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

⁽³⁰⁾ Infrastruktury testowo-doświadczalne określa się również jako infrastruktury technologiczne; zob. dokument roboczy służb Komisji „Infrastruktury technologiczne”, SWD(2019) 158 final z 8.4.2019.

⁽³¹⁾ Komisja Europejska, Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. C 262 z 19.7.2016, s. 1).

⁽³²⁾ Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 1987 r., Komisja/Włochy, C-118/85, ECLI:EU:C:1987:283, pkt 7; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 1998 r., Komisja/Włochy, C-35/96, ECLI:EU:C:1998:303, pkt 36; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 19 lutego 2002 r., Wouters, C-309/99, ECLI:EU:C:2002:98, pkt 46.

2.1.1. *Finansowanie publiczne działalności niegospodarczej*

19. Jeżeli ten sam podmiot prowadzi zarówno działalność o charakterze gospodarczym jak i niegospodarczym, to finansowanie publiczne działalności niegospodarczej nie wchodzi w zakres art. 107 ust. 1 Traktatu, jeśli oba rodzaje działalności oraz ich koszty, finansowanie i przychody można wyraźnie rozdzielić w celu uniknięcia subsydiowania skrośnego działalności gospodarczej. Dowodem na odpowiednie rozdzielanie kosztów, finansowania i przychodów mogą być roczne sprawozdania finansowe odpowiedniego podmiotu.
20. Komisja uznaje, że następujące rodzaje działalności zazwyczaj mają charakter niegospodarczy:
- a) zasadnicza działalność organizacji prowadzących badania i infrastruktur badawczych, w szczególności:
 - (i) kształcenie mające na celu zwiększanie coraz lepiej wyszkolonych zasobów ludzkich. Zgodnie z orzecznictwem ⁽³³⁾ i praktyką decyzyjną Komisji ⁽³⁴⁾, oraz jak wyjaśniono w zawiadomieniu dotyczącym pojęcia pomocy państwa i w komunikacie w sprawie usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym ⁽³⁵⁾ edukację publiczną organizowaną w ramach krajowego systemu edukacji, finansowaną głównie lub wyłącznie przez państwo i nadzorowaną przez państwo uznaje się za działalność niegospodarczą ⁽³⁶⁾;
 - (ii) niezależna działalność badawczo-rozwojowa mająca na celu powiększanie zasobów wiedzy i lepsze zrozumienie, w tym badania i rozwój w ramach współpracy, kiedy to organizacja prowadząca badania lub infrastruktura badawcza podejmuje skuteczną współpracę ⁽³⁷⁾;
 - (iii) szerokie rozpowszechnianie wyników badań na zasadzie niedyskryminacji i braku wyłączności, np. przez nauczanie, dostępne bazy danych, otwarte publikacje i otwarte oprogramowanie;
 - b) działania związane z transferem wiedzy, jeżeli są one prowadzone przez organizację prowadzącą badania lub infrastrukturę badawczą (w tym przez ich działy lub jednostki zależne) albo wspólnie z innymi podmiotami tego typu lub w imieniu innych podmiotów tego typu, a wszelkie zyski z tych działań są reinwestowane w zasadniczą działalność organizacji prowadzących badania lub infrastruktur badawczych. Zlecenie wykonania odpowiednich usług stronom trzecim w drodze procedury otwartej pozostaje bez uszczerbku dla niegospodarczego charakteru takiej działalności.
21. Jeżeli organizację prowadzącą badania albo infrastrukturę badawczą wykorzystuje się zarówno do prowadzenia działalności gospodarczej, jak i niegospodarczej, zasadami pomocy państwa obejmuje się te środki publiczne, które powiązane są z działalnością gospodarczą ⁽³⁸⁾. Jeśli organizacja prowadząca badania lub infrastruktura badawcza prowadzi niemal wyłącznie działalność niegospodarczą, jej finansowanie może być w całości nieobjęte zasadami pomocy państwa ⁽³⁹⁾, pod warunkiem że jej działalność gospodarcza ma charakter czysto pomocniczy, tj. odpowiada działalności, która jest bezpośrednio związana z funkcjonowaniem danej organizacji prowadzącej badania lub infrastruktury badawczej i konieczna do jej funkcjonowania lub nieodłącznie związana z jej główną działalnością niegospodarczą oraz która ma ograniczony zakres. Do celów niniejszych zasad ramowych Komisja uznaje, że ma to miejsce, kiedy w ramach działalności gospodarczej wykorzystuje się dokładnie te same nakłady (np. materiały, wyposażenie, siłę roboczą i aktywa trwałe) co w przypadku działalności niegospodarczej oraz kiedy zasoby przeznaczone rocznie na działalność gospodarczą nie przekraczają 20 % całkowitych rocznych zasobów danego podmiotu.

⁽³³⁾ Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 27 września 1988 r., *Humble i Edel*, C-263/86, ECLI:EU:C:1988:451, pkt 9–10, 15–18; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 7 grudnia 1993 r., *Wirth*, C-109/92, ECLI:EU:C:1993:916, pkt 15.

⁽³⁴⁾ Zob. np. decyzje w sprawach NN54/2006 *Přerov logistics College* i N 343/2008 *Pomoc indywidualna dla College of Nyíregyháza na rzecz rozwoju centrum wiedzy Partium*.

⁽³⁵⁾ Zob. komunikat Komisji w sprawie stosowania reguł Unii Europejskiej w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, Dz.U. C 8 z 11.1.2012, s. 4, pkt 26–29.

⁽³⁶⁾ Szkolenia dla pracowników w rozumieniu zasad pomocy państwa dotyczących pomocy szkoleniowej nie uznaje się za zasadniczą działalność niegospodarczą organizacji prowadzących badania.

⁽³⁷⁾ Świadczenia usług w zakresie badań i rozwoju oraz działalności badawczo-rozwojowej prowadzonej w imieniu przedsiębiorstw nie uznaje się za niezależną działalność badawczo-rozwojową.

⁽³⁸⁾ Jeżeli organizacja prowadząca badania lub infrastruktura badawcza jest finansowana zarówno ze źródeł publicznych, jak i prywatnych, Komisja uznaje, że ma to miejsce, kiedy finansowanie publiczne przyznane danemu podmiotowi na określony okres obrachunkowy przekracza koszty działalności niegospodarczej poniesione w tym okresie.

⁽³⁹⁾ Ponieważ środowisko naukowe, prowadząc pomocniczą działalność gospodarczą, uzyskuje ulepszone i pogłębione know-how i wiedzę, które mogą być wykorzystane do prowadzenia podstawowej działalności niegospodarczej organizacji badawczej lub infrastruktury badawczej z korzyścią dla ogółu społeczeństwa.

- 2.1.2. *Finansowanie publiczne działalności gospodarczej organizacji i infrastruktur badawczych*
22. Bez uszczerbku dla pkt 21, jeżeli organizacje prowadzące badania lub infrastruktury badawcze są wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej, np. wynajmu wyposażenia lub laboratoriów przedsiębiorstwom, świadczenia usług dla przedsiębiorstw lub prowadzenia badań na zlecenie, to finansowanie publiczne przeznaczone na taką działalność gospodarczą na ogół uznaje się za pomoc państwa.
23. Jednak Komisja uznaje, że organizacja prowadząca badania lub infrastruktura badawcza nie jest beneficjentem pomocy państwa, jeżeli działa jedynie jako pośrednik, przekazując beneficjentom końcowym całość finansowania publicznego oraz wszelkie korzyści uzyskane dzięki temu finansowaniu. Zazwyczaj ma to miejsce, jeżeli:
- zarówno finansowanie publiczne, jak i wszelka korzyść uzyskana dzięki temu finansowaniu są wymierne i można je wykazać oraz istnieje odpowiedni mechanizm, który zapewni ich pełne przekazanie beneficjentom końcowym, np. poprzez obniżenie cen; oraz
 - pośrednik nie otrzymuje żadnej dodatkowej korzyści, ponieważ albo wybrano go w drodze procedury otwartej, albo finansowanie publiczne jest dostępne dla wszystkich podmiotów, które spełnią niezbędne obiektywne warunki, tak aby usługobiorcy – jako beneficjenci końcowi – mogli nabyć ekwiwalentne usługi od każdego z odpowiednich pośredników.
24. Jeżeli spełniono warunki określone w pkt 23, zasady pomocy państwa mają zastosowanie na poziomie beneficjentów końcowych.
- 2.2. *Pośrednia pomoc państwa dla przedsiębiorstw udzielana za pośrednictwem organizacji prowadzących badania i szerzących wiedzę oraz infrastruktur badawczych otrzymujących finansowanie publiczne*
25. Rozważając, czy i pod jakimi warunkami przedsiębiorstwa uzyskują korzyść w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu w przypadku badań na zlecenie lub usług badawczych świadczonych przez organizację prowadzącą badania lub infrastrukturę badawczą lub w przypadku współpracy z organizacjami prowadzącymi badania bądź infrastrukturami badawczymi, należy podejmować decyzje zgodnie z ogólnymi zasadami pomocy państwa. W tym celu, jak wyjaśniono w zawiadomieniu dotyczącym pojęcia pomocy państwa, może zająć konieczność oceny, czy zachowanie organizacji prowadzącej badania lub infrastruktury badawczej można przypisać państwu ⁽⁴⁰⁾.
- 2.2.1. *Działalność badawcza prowadzona w imieniu przedsiębiorstw (badania na zlecenie lub usługi badawcze)*
26. Jeżeli organizacja prowadząca badania albo infrastruktura badawcza jest wykorzystywana do prowadzenia badań na zlecenie lub świadczenia usług badawczych na rzecz przedsiębiorstwa, które zazwyczaj określa warunki umowy, jest właścicielem wyników badań i ponosi ryzyko niepowodzenia, to zazwyczaj pomoc państwa nie jest przenoszona na przedsiębiorstwo, jeżeli organizacja prowadząca badania albo infrastruktura badawcza otrzymuje odpowiednie wynagrodzenie za swoje usługi, w szczególności jeżeli spełniono jeden z następujących warunków:
- organizacja prowadząca badania lub infrastruktura badawcza świadczy swoje usługi badawcze lub prowadzi badania na zlecenie po cenach rynkowych ⁽⁴¹⁾; lub
 - jeżeli nie istnieją ceny rynkowe, organizacja prowadząca badania albo infrastruktura badawcza świadczy usługi badawcze lub prowadzi badania na zlecenie po cenie, która:
 - odzwierciedla pełne koszty usługi oraz na ogół obejmuje marżę określoną poprzez odniesienie do marż powszechnie stosowanych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorze danych usług, lub

⁽⁴⁰⁾ Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 16 maja 2002 r., Francja/Komisja, C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, pkt 24.

⁽⁴¹⁾ Jeżeli organizacja prowadząca badania albo infrastruktura badawcza świadczy dane usługi badawcze lub prowadzi badania na zlecenie w imieniu danego przedsiębiorstwa po raz pierwszy, na próbę i w wyraźnie ograniczonych ramach czasowych, Komisja zazwyczaj uznaje pobieraną opłatę za cenę rynkową, jeżeli przedmiotowe usługi badawcze lub badania na zlecenie są jedyne w swoim rodzaju i można wykazać, że nie ma na nie popytu.

- jest wynikiem negocjacji przeprowadzonych w warunkach pełnej konkurencji, podczas których organizacja prowadząca badania albo infrastruktura badawcza – w charakterze dostawcy usług – negocjuje w celu uzyskania maksymalnej korzyści gospodarczej w momencie zawarcia umowy oraz pokrywa przynajmniej swoje koszty krańcowe.

27. Jeżeli organizacja prowadząca badania albo infrastruktura badawcza zatrzymuje własność lub prawo dostępu do praw własności intelektualnej, to ich wartość rynkową można odjąć od ceny należnej za dane usługi.

2.2.2. Współpraca z przedsiębiorstwami

28. Uznaje się, że projekt jest prowadzony w ramach skutecznej współpracy, jeżeli przynajmniej dwie niezależne strony realizują wspólny cel w oparciu o podział prac i wspólnie określają ich zakres, biorą udział w ich planowaniu, wnoszą wkład w ich wykonanie i dzielą związane z nimi ryzyko finansowe, technologiczne, naukowe i inne oraz wyniki. Jedna lub większa liczba stron może ponosić pełne koszty projektu, przejmując ryzyko finansowe od pozostałych stron. Warunki wspólnego projektu, w szczególności warunki dotyczące kosztów, wspólnego udziału w ryzyku i wynikach, rozpowszechniania wyników, dostępu do praw własności intelektualnej i zasad podziału tych praw, należy określić przed rozpoczęciem projektu ⁽⁴²⁾. Badań na zlecenie ani świadczenia usług badawczych nie uznaje się za formy współpracy.

29. W przypadku wspólnych projektów realizowanych w ramach współpracy przez przedsiębiorstwa oraz organizacje prowadzące badania lub infrastruktury badawcze Komisja uznaje, że uczestniczącym przedsiębiorstwom nie udziela się pośredniej pomocy państwa za pośrednictwem tych podmiotów ze względu na korzystne warunki współpracy ⁽⁴³⁾, jeśli spełniony jest jeden z następujących warunków:

- a) uczestniczące w projekcie przedsiębiorstwa ponoszą pełne koszty projektu; lub
- b) wyniki współpracy, które nie powodują powstania praw własności intelektualnej, mogą być rozpowszechniane, a prawa własności intelektualnej powstające w wyniku działań organizacji prowadzących badania lub infrastruktur badawczych w pełni przynależą do tych podmiotów; lub
- c) wszelkie prawa własności intelektualnej powstałe w wyniku projektu oraz powiązane prawa dostępu są rozdzielane pomiędzy różnych partnerów współpracujących w sposób należyście odzwierciedlający ich pakiety prac, wkład i wzajemne interesy; lub
- d) organizacje prowadzące badania lub infrastruktury badawcze otrzymują rekompensatę odpowiadającą wartości rynkowej praw własności intelektualnej, które powstały w wyniku prowadzonych przez te podmioty działań i które przyznano uczestniczącym przedsiębiorstwom lub prawo dostępu do których przyznano uczestniczącym przedsiębiorstwom. Z tej rekompensaty można potrącić bezwzględna wartość wszelkiego wkładu – finansowego i niefinansowego – uczestniczących przedsiębiorstw na poczet kosztów działań organizacji prowadzących badania lub infrastruktur badawczych, które to działania doprowadziły do powstania przedmiotowych praw własności intelektualnej.

30. Do celów pkt 29 lit. d) Komisja uznaje, że otrzymana rekompensata odpowiada wartości rynkowej, jeżeli umożliwia organizacjom prowadzącym badania lub infrastrukturom badawczym korzystanie z pełni ekonomicznych korzyści wynikających z przedmiotowych praw, jeżeli spełniono jeden z następujących warunków:

- a) wysokość rekompensaty określono w drodze otwartej, przejrzystej i niedyskryminacyjnej konkurencyjnej procedury sprzedaży; lub
- b) wycena niezależnego eksperta potwierdza, że kwota rekompensaty jest co najmniej równa wartości rynkowej; lub
- c) organizacja prowadząca badania lub infrastruktura badawcza – jako sprzedający – może wykazać, że przeprowadziła negocjacje w sprawie rekompensaty w warunkach pełnej konkurencji, aby uzyskać maksymalną korzyść gospodarczą w momencie zawierania umowy, z uwzględnieniem swoich celów statutowych; lub

⁽⁴²⁾ Nie obejmuje to ostatecznych ustaleń dotyczących wartości rynkowej powstałych praw własności intelektualnej i wartości wkładów do projektu.

⁽⁴³⁾ W tym w formie porozumień o transferze materiału, w ramach których organizacja lub infrastruktura badawcza przekazuje materiały przedsiębiorstwu na potrzeby własnej działalności badawczo-rozwojowej odbiorcy.

d) w przypadku gdy zgodnie z umową współpracy współpracujące przedsiębiorstwo ma prawo odmowy w odniesieniu do praw własności intelektualnej powstałych w wyniku współpracy organizacji prowadzących badania lub infrastruktur badawczych, a podmioty te mają wzajemne prawo do zabiegania o korzystniejsze pod względem gospodarczym oferty od stron trzecich, tak aby przedsiębiorstwa współpracujące musiały odpowiednio dostosować swoją ofertę.

31. Jeżeli nie spełniono żadnego z warunków określonych w pkt 29, całkowitą wartość wkładu organizacji prowadzących badania lub infrastruktur badawczych w projekt uznaje się za korzyść dla współpracujących przedsiębiorstw, do której stosuje się zasady pomocy państwa.

2.3. Udzielanie zamówień publicznych na usługi badawcze i rozwojowe

32. Podmioty udzielające zamówień publicznych mogą zamawiać usługi badawcze i rozwojowe od przedsiębiorstw, zarówno poprzez procedury opracowania na wyłączność, jak i zamówień przedkomercyjnych⁽⁴⁴⁾.

33. Jeżeli procedurę otwartą na udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzono zgodnie z obowiązującymi dyrektywami⁽⁴⁵⁾, to Komisja na ogół uznaje, że przedsiębiorstwu świadczącemu dane usługi nie udzielono pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu⁽⁴⁶⁾.

34. We wszystkich innych przypadkach, w tym w przypadku zamówień przedkomercyjnych, Komisja uznaje, że przedsiębiorstwom nie przyznano pomocy państwa, jeżeli cena zapłacona za przedmiotowe usługi w pełni odzwierciedla wartość rynkową korzyści uzyskanych przez podmiot udzielający zamówień publicznych oraz ryzyko poniesione przez uczestniczących usługodawców, w szczególności jeżeli spełniono wszystkie następujące warunki:

a) procedura wyboru jest otwarta, przejrzysta i niedyskryminacyjna oraz opiera się na obiektywnych kryteriach wyboru i przyznania określonych przed wszczęciem procedury przetargowej;

b) planowane ustalenia umowne określając wszelkie prawa i obowiązki stron, w tym w odniesieniu do praw własności intelektualnej, są udostępniane wszystkim zainteresowanym oferentom przed wszczęciem procedury przetargowej;

c) zamówienie nie powoduje preferencyjnego traktowania żadnego uczestniczącego dostawcy w kontekście dostawy produktu końcowego lub usługi końcowej do komercyjnego rozpowszechniania podmiotowi udzielającemu zamówień publicznych w danym państwie członkowskim⁽⁴⁷⁾ oraz

d) spełniony jest jeden z poniższych warunków:

— wszelkie wyniki, które nie powodują powstania praw własności intelektualnej, mogą być rozpowszechniane, np. poprzez publikacje, nauczanie lub przekazanie ich organom normalizacyjnym w sposób umożliwiający innym przedsiębiorstwom ich odtworzenie, a wszelkie prawa własności intelektualnej w pełni przynależą do podmiotu udzielającego zamówień publicznych, lub

— wszelki usługodawca, do którego przynależą wyniki powodujące powstanie praw własności intelektualnej, jest zobowiązany do udzielenia podmiotowi udzielającemu zamówień publicznych nieograniczonego i nieodpłatnego dostępu do tych wyników oraz do udzielenia dostępu stronom trzecim, np. poprzez udzielenie licencji bez prawa wyłączności, na warunkach rynkowych.

⁽⁴⁴⁾ Zob. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Zamówienia przedkomercyjne: wspieranie innowacyjności w celu zapewnienia trwałości i wysokiej jakości usług publicznych w Europie, COM(2007) 799 final, 14.12.2007.

⁽⁴⁵⁾ Zob. art. 27 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65), i art. 45 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE, Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 243. Również w przypadku procedur ograniczonych w rozumieniu odpowiednio art. 28 dyrektywy 2014/24/UE i art. 46 dyrektywy 2014/25/UE Komisja uznaje, że przedsiębiorstwom nie przyznano pomocy państwa, chyba że zainteresowanych usługodawców powstrzymano od złożenia oferty bez uzasadnionych przyczyn.

⁽⁴⁶⁾ Podobnie jest w przypadku, gdy podmioty udzielające zamówień publicznych udzielają zamówienia na innowacyjne rozwiązania powstałe w wyniku wcześniejszego zamówienia dotyczącego badań i rozwoju lub na produkty lub usługi niezwiązane z badaniami i rozwojem, które mają uzyskać poziom wydajności wymagający zastosowania innowacji produktowej, procesowej lub organizacyjnej.

⁽⁴⁷⁾ Bez uszczerbku dla postępowań, które obejmują zarówno opracowanie, jak i późniejsze nabycie unikalnych lub specjalistycznych produktów lub usług.

35. Jeżeli nie spełniono warunków określonych w pkt 34, państwa członkowskie mogą oprzeć się na indywidualnej ocenie warunków umowy pomiędzy podmiotem udzielającym zamówień publicznych i przedsiębiorstwem, bez uszczerbku dla ogólnego obowiązku zgłoszenia pomocy na działalność BRI zgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu.

3. Ocena zgodności pomocy na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną

36. Na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu Komisja może uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc państwa przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych w Unii Europejskiej, o ile taka pomoc nie wpływa niekorzystnie na warunki wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.
37. W niniejszej sekcji Komisja wyjaśnia, w jaki sposób będzie stosowała te kryteria oceny zgodności z rynkiem wewnętrznym, oraz – w stosownych przypadkach – określa specjalne warunki dotyczące programów pomocy i dodatkowe warunki dotyczące pomocy indywidualnej objętej obowiązkiem zgłoszenia ⁽⁴⁸⁾.
38. Aby ocenić, czy pomoc państwa na działalność BRI można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, Komisja ustali, czy dany środek pomocy ułatwia rozwój określonej działalności gospodarczej oraz czy nie wpływa on niekorzystnie na warunki wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.
39. W celu dokonania oceny, o której mowa w pkt 39, Komisja weźmie pod uwagę następujące aspekty:
- a) **Pierwsza przesłanka: pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną ułatwia rozwój działalności gospodarczej**
- (i) Identyfikacja działalności gospodarczej (sekcja 3.1.1)
 - (ii) *Efekt zachęty*: ocena, czy pomoc zmienia zachowanie danego przedsiębiorstwa lub przedsiębiorstw w taki sposób, że angażują się one w dodatkową działalność, której nie podjęłyby bez przyznanej pomocy lub którą podjęłyby w ograniczonym lub innym zakresie lub miejscu (sekcja 3.1.2);
 - (iii) Pomoc nie jest sprzeczna z odpowiednimi przepisami i zasadami prawa Unii (sekcja 3.1.3)
- b) **Druga przesłanka: pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną nie wpływa niekorzystnie na warunki wymiany handlowej w stopniu, który narusza wspólny interes**
- (i) *Istnienie potrzeby interwencji państwa*: środek pomocy państwa musi powodować istotną poprawę, jaka nie może nastąpić w wyniku działania rynku, np. poprzez usunięcie niedoskonałości rynku lub – w stosownych przypadkach – rozwiązanie problemu związanego ze sprawiedliwością lub spójnością (sekcja 3.2.1);
 - (ii) *Odpowiedniość środka pomocy*: proponowany środek pomocy musi być odpowiednim instrumentem polityki do ułatwienia rozwoju działalności gospodarczej (sekcja 3.2.2);
 - (iii) *Proporcjonalność pomocy (pomoc ograniczona do minimum)*: kwota i intensywność pomocy muszą być ograniczone do minimum niezbędnego do pobudzenia dodatkowych inwestycji lub działań danego przedsiębiorstwa (sekcja 3.2.3);
 - (iv) *Przejrzystość pomocy*: państwom członkowskim, Komisji, podmiotom gospodarczym oraz opinii publicznej należy zapewnić łatwy dostęp do wszystkich stosownych aktów i informacji na temat pomocy przyznawanej na ich podstawie (sekcja 3.2.4);
 - (v) Należy zminimalizować lub wykluczyć ewentualne negatywne skutki pomocy na działalność BRI dla konkurencji i wymiany handlowej pomiędzy państwami członkowskimi (sekcja 3.2.5).
 - (vi) Wyważenie pozytywnych i negatywnych skutków pomocy (sekcja 3.2.6)

⁽⁴⁸⁾ Warunki zgodności określone w rozporządzeniu w sprawie wyłączeń grupowych w dalszym ciągu mają pełne zastosowanie do wszystkich innych przypadków pomocy indywidualnej, w tym do przypadków przyznania takiej pomocy na podstawie programu pomocy objętego obowiązkiem zgłoszenia.

3.1. **Pierwsza przesłanka: pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną ułatwia rozwój działalności gospodarczej**

3.1.1. *Identyfikacja wspieranej działalności gospodarczej*

40. Na podstawie informacji dostarczonych przez państwo członkowskie Komisja oceni, jaki rodzaj działalności gospodarczej będzie wspierany przez zgłoszony środek.

3.1.2. *Efekt zachęty*

3.1.2.1. Warunki ogólne

41. Pomoc na działalność BRI może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, o ile wywołuje efekt zachęty. Komisja uważa, że pomoc niewywołująca efektu zachęty nie ułatwia rozwoju działalności gospodarczej.

42. Efekt zachęty występuje, jeżeli pomoc zmienia zachowanie przedsiębiorstwa w taki sposób, że angażuje się ono w dodatkową działalność, której nie podjęłoby bez przyznanej pomocy lub którą podjęłoby w ograniczonym zakresie lub w inny sposób. Pomoc nie może jednak subsydiować kosztów działalności, które przedsiębiorstwo i tak by poniosło, i nie może rekompensować zwykłego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej ⁽⁴⁹⁾.

43. Komisja uznaje, że pomoc nie stanowi zachęty dla beneficjenta, jeżeli przedmiotowe prace BRI ⁽⁵⁰⁾ rozpoczęły się przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o przyznanie pomocy do władz krajowych ⁽⁵¹⁾. Jeżeli rozpoczęcie prac ma miejsce przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o przyznanie pomocy do władz krajowych, to projekt nie kwalifikuje się do otrzymania pomocy.

44. Wniosek o pomoc musi zawierać przynajmniej następujące dane: nazwę i wielkość wnioskodawcy, opis projektu, w tym miejsce oraz termin jego rozpoczęcia i zakończenia, kwotę wsparcia publicznego niezbędną do przeprowadzenia projektu i wykaz kosztów kwalifikowalnych.

45. W zakresie, w jakim środki fiskalne stanowią pomoc państwa, Komisja może uznać, że wywołują one efekt zachęty, zachęcając przedsiębiorstwa do zwiększenia nakładów na BRI, na podstawie badań oceniających ⁽⁵²⁾ przedstawionych przez państwa członkowskie.

3.1.2.2. Dodatkowe warunki dotyczące pomocy indywidualnej

46. W przypadku pomocy indywidualnej podlegającej zgłoszeniu państwa członkowskie muszą udowodnić Komisji, że pomoc wywołuje efekt zachęty, a zatem muszą przedstawić jasne dowody potwierdzające, że pomoc ma pozytywny wpływ na podejmowane przez przedsiębiorstwa decyzje w sprawie prowadzenia działalności BRI, która w innych okolicznościach nie została by podjęta. Aby umożliwić Komisji wszechstronną ocenę przedmiotowego środka, zainteresowane państwo członkowskie musi przedstawić informacje dotyczące objętego pomocą projektu oraz, w miarę możliwości, wszechstronny opis tego, co stałoby się lub mogłoby się stać, gdyby nie przyznano pomocy – tj. scenariusz alternatywny. Scenariusz alternatywny może zakładać, że alternatywny projekt nie zostanie przeprowadzony, o ile jest to poparte dowodami, albo może obejmować wyraźnie określony i wystarczająco przewidywalny projekt alternatywny rozpatrywany przez beneficjenta w ramach wewnętrznego procesu podejmowania decyzji; może też dotyczyć projektu alternatywnego, który zostanie przeprowadzony w całości lub w części poza UE.

⁽⁴⁹⁾ Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości, HGA i inni/Komisja, sprawy połączone C-630/11 P do C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387.

⁽⁵⁰⁾ Jeśli wniosek o pomoc dotyczy projektu badawczo-rozwojowego, nie wyklucza to wcześniejszego przeprowadzenia przez potencjalnego beneficjenta studiów wykonalności, które nie zostały objęte wnioskiem o udzielenie pomocy państwa.

⁽⁵¹⁾ W przypadku projektów i działań prowadzonych następującymi po sobie etapami, które mogą być przedmiotem osobnych procedur przyznawania pomocy, oznacza to, że rozpoczęcie prac nie może nastąpić przed złożeniem pierwszego wniosku o pomoc. W przypadku pomocy przyznawanej na podstawie automatycznego programu pomocy fiskalnej program ten musi zostać przyjęty oraz wejść w życie przed rozpoczęciem prac w ramach objętego pomocą projektu lub objętej pomocą działalności.

⁽⁵²⁾ Oczekuje się, że państwa członkowskie przedstawią badania oceniające efekt zachęty swoich programów pomocy fiskalnej nawet jeżeli w przypadku nowo wprowadzonych środków może to być niemożliwe *ex ante*; z reguły planowane metody przeprowadzenia oceny *ex post* powinny stanowić część projektu takich środków. W przypadku braku badań oceniających można założyć, że efekt zachęty fiskalnych programów pomocy występuje jedynie w przypadku środków, w których uwzględniane są tylko wydatki na badania i rozwój powyżej pewnej wartości referencyjnej.

47. W swojej analizie Komisja bierze pod uwagę następujące elementy:
- a) **określenie zamierzonej zmiany:** należy jasno określić zmianę zachowania oczekiwaną w wyniku przyznania pomocy państwa, np. uruchomienie nowego projektu lub zwiększenie wielkości, zakresu lub tempa projektu;
 - b) **analizę scenariusza alternatywnego:** zmianę zachowania należy określić poprzez porównanie oczekiwanych wyników i poziomu zamierzonej działalności w przypadku udzielenia pomocy i w przypadku braku pomocy. Różnica między dwoma scenariuszami obrazuje wpływ środka pomocy i efekt zachęty;
 - c) **poziom rentowności:** jeśli projekt lub inwestycja same w sobie nie byłyby rentowne dla przedsiębiorstwa, lecz mogłyby przynieść istotne korzyści dla społeczeństwa, wskutek udzielenia pomocy zwiększa się prawdopodobieństwo wystąpienia efektu zachęty,
 - d) **kwotę inwestycji oraz przepływy pieniężne w czasie:** duża inwestycja w podmiot rozpoczynający działalność gospodarczą, niski poziom przepływów dostępnych środków pieniężnych oraz znacząca część przepływów pieniężnych powstających w bardzo odległej przyszłości lub w bardzo niepewny sposób to elementy, które będą uznawane za pozytywne przy ocenie efektu zachęty,
 - e) **poziom ryzyka:** przy ocenie ryzyka bierze się pod uwagę w szczególności nieodwracalność inwestycji, prawdopodobieństwo porażki handlowej, ryzyko mniejszej niż zakładana wydajności projektu, ryzyko, że realizacja projektu mogłaby osłabić inne działania beneficjanta pomocy, oraz ryzyko, że koszty projektu mogą pogorszyć jego kondycję finansową.
48. Zachęca się państwa członkowskie, aby opierały się przede wszystkim na dokumentach zarządu, ocenach ryzyka, sprawozdaniach finansowych, wewnętrznych biznesplanach, opiniach ekspertów oraz innych badaniach związanych z projektem podlegającym ocenie. W wykazaniu występowania efektu zachęty państwu członkowskiemu pomoc mogą również dokumenty prognozujące popyt, prognozy kosztów, prognozy finansowe, dokumenty przedłożone komitetowi inwestycyjnemu oraz przedstawiające szczegółowo różne scenariusze inwestycyjne lub dokumenty przedstawione instytucjom finansowym.
49. Aby zapewnić, że występowanie efektu zachęty zostało obiektywnie potwierdzone, Komisja w ramach oceny może porównać dane dotyczące danej spółki z danymi dotyczącymi branży, w której prowadzi działalność beneficjent pomocy. W szczególności państwa członkowskie powinny w miarę możliwości przedstawić dane dotyczące danej branży, które pokazują, że scenariusz alternatywny danego beneficjanta, wymagany przez niego poziom rentowności i oczekiwane przepływy pieniężne są uzasadnione.
50. W tym kontekście poziom rentowności można ocenić można poprzez odniesienie do metod wyraźnie stosowanych przez przedsiębiorstwo będące beneficjentem lub standardowych praktyk w danej branży; mogą one zawierać: metody oceny wartości bieżącej netto projektu ⁽⁵³⁾, wewnętrzną stopy zwrotu ⁽⁵⁴⁾ lub średniej stopy zwrotu zainwestowanego kapitału.
51. Ponadto w przypadku wsparcia inwestycyjnego na rzecz transgranicznej działalności badawczo-rozwojowej, infrastruktur badawczych, infrastruktur testowo-doświadczalnych oraz klastrów innowacyjnych Komisja będzie uznawać inwestycje, które ułatwiają współpracę transgraniczną lub są finansowane przez więcej niż jedno państwo członkowskie, za element, który może wzmocnić efekt zachęty pomocy. W takich przypadkach może istnieć silne domniemanie, że pomoc zachęca do podejmowania działalności BRI o większej skali lub większym zakresie, lub pomoc ułatwia szybszą realizację takiej działalności, lub całkowite koszty projektu stają się wyższe (zob. motyw 142 poniżej) ze względu na zwiększoną skalę działalności w porównaniu z projektem mającym na celu zaspokojenie wyłącznie potrzeb krajowych.
52. Pomoc nie będzie zatem uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli wydaje się, że te same działania mogłyby zostać przeprowadzone i zostałyby przeprowadzone nawet bez udziału pomocy.

⁽⁵³⁾ Wartość bieżąca netto projektu stanowi różnicę pomiędzy dodatnimi i ujemnymi przepływami pieniężnymi w okresie istnienia inwestycji, zdyskontowanymi do swojej bieżącej wartości (z wykorzystaniem średniego ważonego kosztu kapitału).

⁽⁵⁴⁾ Wewnętrzna stopa zwrotu nie jest oparta na przychodach księgowych w danym roku, ale uwzględnia strumień przyszłych przepływów pieniężnych, które inwestor spodziewa się otrzymać przez cały okres istnienia inwestycji. Jest ona definiowana jako stopa dyskontowa, dla której wartość bieżąca netto strumienia przepływów pieniężnych wynosi zero.

3.1.3. *Brak naruszenia odpowiednich przepisów Unii*

53. Jeżeli środek pomocy państwa lub warunki z nim związane (w tym model finansowania środka, jeśli stanowi on jego nieodłączny element), lub aktywność finansowana tym środkiem, wiążą się z naruszeniem odpowiednich przepisów prawa Unii, pomoc nie może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym ⁽⁵⁵⁾.
54. Oceniając zgodność pomocy indywidualnej z rynkiem wewnętrznym, Komisja uwzględnia w szczególności wszelkie postępowania o naruszenie w związku z art. 101 lub 102 Traktatu, które mogą dotyczyć beneficjenta pomocy i które mogą mieć znaczenie w kontekście jego oceny na mocy art. 107 ust. 3 Traktatu ⁽⁵⁶⁾.

3.2. **Druga przesłanka: pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną nie wpływa niekorzystnie na warunki wymiany handlowej w stopniu, który narusza wspólny interes**

55. Zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, „o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem”.
56. Ocena negatywnych skutków dla rynku wewnętrznego wymaga złożonych analiz ekonomicznych i społecznych. W niniejszej sekcji określono sposób wykonywania uprawnień dyskrecyjnych Komisji w zakresie przeprowadzania oceny na podstawie drugiej przesłanki oceny zgodności, o której mowa w pkt 39 lit. b).
57. Każdy środek pomocy z samej swojej natury powoduje zakłócenie konkurencji i wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Aby jednak ustalić, czy zakłócające skutki pomocy są ograniczone do minimum, Komisja sprawdzi, czy pomoc jest konieczna, odpowiednia, proporcjonalna i przejrzysta.
58. Następnie Komisja oceni skutki powodujące zakłócenie konkurencji i zmianę warunków wymiany handlowej wywołane przez przedmiotową pomoc na działalność BRI. W szczególności pomoc w obszarze BRI może powodować zakłócenia na rynkach konkretnych produktów oraz skutki dotyczące lokalizacji. Komisja wyważy następnie pozytywne skutki pomocy oraz jej negatywny wpływ na konkurencję i wymianę handlową. Jeżeli pozytywne skutki będą przeważać nad negatywnymi, Komisja uzna pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym.

3.2.1. *Potrzeba interwencji państwa*

59. Środek pomocy państwa musi być ukierunkowany na sytuację, w której pomoc może spowodować istotne zmiany, które nie mogą nastąpić tylko w wyniku działania rynku, np. poprzez usunięcie niedoskonałości rynku mającej wpływ na dane działanie BRI lub daną inwestycję.

3.2.1.1. Warunki ogólne

60. Pomoc państwa może być konieczna, aby zwiększyć działalność BRI w UE, jeżeli rynek samodzielnie nie zapewnia odpowiednich wyników. Aby ocenić, czy pomoc państwa jest skuteczna pod względem osiągnięcia zamierzonego celu, należy najpierw określić naturę problemu wymagającego rozwiązania. Pomoc państwa powinna być ukierunkowana na sytuacje, w których może ona spowodować istotną zmianę, jaka nie może nastąpić tylko w wyniku działania rynku. Państwa członkowskie powinny wyjaśnić, w jaki sposób środek pomocy może skutecznie złagodzić zidentyfikowane niedoskonałości rynku, które utrudniają samodzielną realizację danego działania lub danej inwestycji w zakresie BRI przez rynek.

⁽⁵⁵⁾ Zob. np. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 19 września 2000 r., Niemcy/Komisja, C-156/98, ECLI:EU:C:2000:467, pkt 78; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2008 r., Société Régie Networks/Rhône-Alpes Bourgogne, C-333/07, ECLI:EU:C:2008:764, pkt 94–116; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 września 2020 r., Austria/Komisja, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, pkt 44; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 października 2010 r., Nuova Agricast/Komisja, C-67/09 P, ECLI:EU:C:2010:607, pkt 51.

⁽⁵⁶⁾ Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 15 czerwca 1993 r., Matra/Komisja, C-225/91, EU:C:1993:239, pkt 42.

61. Działalność BRI odbywa się poprzez szereg działań na etapach zazwyczaj poprzedzających szereg rynków produktowych, które to działania wykorzystują istniejący potencjał do opracowywania nowych lub ulepszonych produktów, usług i procesów na tych rynkach produktowych lub zupełnie nowych rynkach – tym samym stymulując wzrost gospodarczy, zwiększając spójność terytorialną i społeczną oraz wspierając ogólny interes konsumentów. Jednakże ze względu na dostępny potencjał w zakresie BRI niedoskonałości rynku mogą utrudniać osiągnięcie optymalnej produkcji i prowadzić do braku wydajności. Przyczyny tej sytuacji są następujące:

- a) **pozytywne efekty zewnętrzne lub transfer wiedzy:** działalność BRI często przynosi społeczeństwu korzyści w formie pozytywnych efektów zewnętrznych, np. transferu wiedzy lub zwiększenia możliwości innych podmiotów gospodarczych do opracowania uzupełniających produktów i usług. Jednakże jeśli pewne projekty zostaną pozostawione na łasce rynku, stopa zwrotu może okazać się mało atrakcyjna z punktu widzenia inwestora prywatnego – nawet jeśli projekt będzie korzystny dla społeczeństwa – ponieważ przedsiębiorstwa zorientowane na zysk, podejmując decyzję w sprawie zakresu prowadzonej działalności BRI, nie mogą w wystarczającym stopniu czerpać korzyści ze swoich działań. Pomoc państwa może w związku z tym przyczynić się do wdrożenia projektów, które przyniosą ogólne korzyści społeczne i gospodarcze i które w przypadku nieudzielenia pomocy nie zostałyby zrealizowane.

Jednak nie wszystkie korzyści płynące z BRI są efektami zewnętrznymi, a sama obecność efektów zewnętrznych nie oznacza, że pomoc państwa jest automatycznie zgodna z rynkiem wewnętrznym. Na ogół konsumenci są gotowi zapłacić za korzyści płynące bezpośrednio z nowych produktów i usług, a przedsiębiorstwa mogą czerpać korzyści ze swoich inwestycji poprzez inne istniejące instrumenty, np. prawa własności intelektualnej. Jednak w niektórych przypadkach środki te są niedoskonałe i pozostawiają po sobie niedoskonałość rynku, którą pomoc państwa może usunąć. Na przykład w przypadku badań podstawowych często twierdzi się, że uniemożliwienie innym uzyskania dostępu do wyników niektórych działań może być trudne, przez co wyniki te mogą zyskać charakter dobra publicznego. Z drugiej strony, bardziej szczegółową wiedzę dotyczącą produkcji często można skutecznie chronić, np. przez patenty, umożliwiając twórcom uzyskanie większego zwrotu z wynalazku;

- b) **niedoskonałość i asymetria informacji:** działalność BRI charakteryzuje wysoki stopień niepewności. W niektórych sytuacjach ze względu na niedoskonałość i asymetrię informacji inwestorzy prywatni mogą z niechęcią odnosić się do finansowania projektów o wysokiej wartości; wysoko wykwalifikowany personel może z kolei nie zdawać sobie sprawy z możliwości rekrutacyjnych innowacyjnych przedsiębiorstw. W związku z tym przydział zasobów ludzkich i finansowych może być nieadekwatny, a projekty cenne dla społeczeństwa lub gospodarki mogą nie zostać zrealizowane.

W niektórych przypadkach niedoskonałość i asymetria informacji mogą też utrudniać dostęp do finansowania. Jednak niedoskonałość informacji i występowanie ryzyka nie stanowią automatycznego uzasadnienia konieczności udzielenia pomocy państwa. Brak finansowania projektów, w których zwrot z inwestycji prywatnych jest niższy, może równie dobrze być znakiem wydajności rynku. Ponadto ryzyko występuje w każdej działalności gospodarczej i samo w sobie nie jest niedoskonałością rynku. Jednak w kontekście asymetrii informacji ryzyko może potęgować problemy związane z finansowaniem;

- c) **problemy z koordynacją i tworzeniem sieci:** zdolność przedsiębiorstw do koordynowania swoich działań i podejmowania współpracy na rzecz działalności BRI może zostać osłabiona z różnych przyczyn, m.in. ze względu na trudności związane z koordynacją licznych współpracujących partnerów, którzy mogą mieć rozbieżne interesy, oraz ze względu na problemy ze sporządzaniem umów i koordynowaniem współpracy, np. ze względu na dzielenie się danymi szczególnie chronionymi.

3.2.1.2. Dodatkowe warunki dotyczące pomocy indywidualnej

62. Chociaż niektóre niedoskonałości rynku mogą hamować działalność BRI w ujęciu ogólnym, to nie na wszystkie przedsiębiorstwa i sektory gospodarki wpływają w takim samym stopniu. W związku z tym w przypadku pomocy indywidualnej podlegającej zgłoszeniu państwa członkowskie powinny przedstawić odpowiednie informacje o tym, czy pomoc ma na celu usunięcie ogólnej niedoskonałości rynku dotyczącej BRI, czy też szczególnej niedoskonałości rynku dotyczącej BRI, mającej wpływ np. na określony sektor lub rodzaj działalności.

63. W swojej analizie Komisja bierze pod uwagę następujące elementy:
- a) **transfer wiedzy:** planowany stopień rozpowszechniania wiedzy; specyfikę tworzonej wiedzy; dostępność ochrony praw własności intelektualnej; stopień komplementarności z innymi produktami i usługami;
 - b) **niedoskonałość i asymetrię informacji:** poziom ryzyka i złożoności działalności BRI; potrzebę finansowania zewnętrznego; cechy beneficjenta pomocy dotyczące dostępu do finansowania zewnętrznego;
 - c) **problemy z koordynacją:** liczbę współpracujących przedsiębiorstw; intensywność współpracy; rozbieżność interesów współpracujących partnerów; problemy ze sporządzaniem umów; problemy ze skoordynowaniem współpracy.
64. Analizując domniemaną niedoskonałość rynku utrudniającą działalność BRI, która ma być stymulowana przez środek pomocy, Komisja uwzględni w szczególności wszelkie dostępne porównania sektorowe i inne analizy, które powinno przedłożyć zainteresowane państwo członkowskie.
65. Zgłaszając pomoc inwestycyjną lub operacyjną dla klastrów, państwa członkowskie muszą przedłożyć informacje dotyczące planowanej lub oczekiwanej specjalizacji klastra innowacyjnego, istniejącego potencjału regionalnego i istnienia w UE klastrów stawiających sobie podobne cele. W stosownych przypadkach państwa członkowskie powinny również wyjaśnić, w jaki sposób klastr może mieć pozytywny wpływ na postęp technologiczny i transformację cyfrową unijnej gospodarki. Jeżeli wspierany klastr innowacyjny jest ośrodkiem innowacji cyfrowych, Komisja może założyć taki pozytywny wpływ. W ramach swojej analizy Komisja zbada, czy współpraca, która byłaby stymulowana lub pobudzana przez działalność klastra innowacyjnego, mogłaby mieć na celu m.in. skrócenie czasu potrzebnego od stworzenia nowej wiedzy do przełożenia jej na innowacyjne zastosowania. Mogą one obejmować m.in. nowe produkty, usługi, procesy lub rozwiązania, m.in. oparte na technologiach cyfrowych, lub przyczynienie się do transformacji gospodarki Unii zgodnie z założeniami Zielonego Ładu i komunikatem w sprawie programu „Cyfrowa Europa”.
66. Zgłaszając pomoc inwestycyjną na infrastruktury testowo-doświadczalne, państwa członkowskie muszą przedstawić szczegółowe i precyzyjne informacje na temat ich planowanej lub oczekiwanej specjalizacji, jej najnowocześniejszego charakteru oraz roli, jaką dana infrastruktura testowo-doświadczalna mogłaby odegrać w ułatwianiu na szczeblu regionalnym, krajowym lub unijnym cyfrowej i ekologicznej transformacji gospodarki Unii. Państwa członkowskie muszą również przedstawić informacje, czy w Unii istnieją podobne infrastruktury testowo-doświadczalne, finansowane ze środków publicznych lub nie. Ponadto państwa członkowskie powinny przedstawić informacje na temat profilu użytkowników, np. dotyczące wielkości i sektora, a także inne istotne informacje. W swojej ocenie Komisja uwzględni zakres, w jakim zdolność danej infrastruktury byłaby przeznaczona na usługi świadczone na rzecz MŚP, a tym samym stwarzałyby dla MŚP możliwości w zakresie poprawy efektywności ich własnych procesów produkcyjnych oraz ich zdolności do wprowadzania innowacyjnych produktów i modeli biznesowych, w szczególności usprawnionych dzięki dostępowi do technologii cyfrowych.
67. W przypadku pomocy państwa przyznawanej na projekty lub działania finansowane bezpośrednio lub pośrednio również przez UE (tj. przez Komisję, jej agencje wykonawcze, wspólne przedsiębiorstwa utworzone na podstawie art. 185 i 187 Traktatu lub przez wszelkie inne organy wykonawcze, w sytuacji gdy finansowanie unijne nie znajduje się pod bezpośrednią lub pośrednią kontrolą państw członkowskich) Komisja uznaje, że potrzeba interwencji państwa została potwierdzona.
68. Z drugiej strony, w przypadku pomocy państwa przyznawanej na projekty lub działania, które pod względem treści technologicznej, poziomu ryzyka i wielkości są podobne do projektów lub działań już prowadzonych w UE w warunkach rynkowych, Komisja zasadniczo uznaje, że niedoskonałości rynku nie występują, i wystąpi o przedstawienie dalszej dokumentacji i uzasadnienia potrzeby interwencji państwa. W szczególności w przypadku infrastruktur testowo-doświadczalnych i klastrów innowacyjnych państwa członkowskie muszą wykazać, że wsparcie publiczne nie doprowadzi do powielania usług już oferowanych przez istniejące struktury działające w Unii, co mogłoby prowadzić do niewykorzystania zdolności i postawić pod znakiem zapytania rentowność wspieranej inwestycji.

3.2.2. Odpowiedniość środka pomocy

69. Proponowany środek pomocy musi być odpowiednim instrumentem polityki, aby osiągnąć zamierzony cel pomocy, co oznacza, że nie może istnieć instrument polityki i pomocy, który byłby lepiej dostosowany, w mniejszym stopniu zakłócałby konkurencję i pozwalałby osiągnąć te same wyniki.

3.2.2.1. Odpowiedniość poszczególnych alternatywnych instrumentów polityki

70. Pomoc państwa nie jest jedynym instrumentem politycznym, który państwa członkowskie mogą wykorzystać do wspierania badań, rozwoju i innowacji. Należy pamiętać, że mogą istnieć inne, bardziej odpowiednie instrumenty, np. środki związane z popytem obejmujące mechanizmy regulacyjne, udzielanie zamówień publicznych lub normalizacja, a także zwiększenie publicznego finansowania badań i nakładów na edukację oraz ogólne środki fiskalne. Odpowiedniość określonego instrumentu polityki w danej sytuacji zazwyczaj jest związana z charakterem problemu wymagającego rozwiązania. Na przykład w przypadku problemów nowego uczestnika rynku z wykorzystaniem wyników działalności BRI ograniczenie barier rynkowych może okazać się bardziej odpowiednie niż pomoc państwa. Lekarstwem na braki wykwalifikowanego personelu mogą być większe inwestycje w szkolnictwo wyższe, a nie przyznawanie pomocy państwa.

71. Pomoc państwa na działalność BRI może być dopuszczona w drodze wyjątku od ogólnego zakazu udzielania pomocy państwa, jeżeli jest ona konieczna do osiągnięcia celu leżącego we wspólnym interesie. Ważnym elementem w tym kontekście jest to, czy i w jakim stopniu pomoc państwa na rzecz badań, rozwoju i innowacji może zostać uznana za odpowiedni instrument stymulujący działalność BRI – jeśli te same wyniki można uzyskać przy pomocy instrumentów powodujących mniejsze zakłócenia.

72. W analizie zgodności Komisja zwraca szczególną uwagę na wszelkie oceny skutków dotyczące proponowanego środka przeprowadzone przez dane państwo członkowskie. Za odpowiednie instrumenty uznaje się środki, w przypadku których państwo członkowskie rozważyło inne warianty strategiczne, stwierdziło, że bardziej korzystne będzie zastosowanie instrumentu selektywnego – takiego jak pomoc państwa – oraz przedstawiło Komisji stosowną analizę.

73. W przypadku pomocy państwa przyznawanej na projekty lub działania finansowane bezpośrednio lub pośrednio również przez UE – tj. przez Komisję, jej agencje wykonawcze, wspólne przedsiębiorstwa utworzone na podstawie art. 185 i 187 Traktatu lub przez wszelkie inne organy wykonawcze, w sytuacji gdy finansowanie unijne nie znajduje się pod bezpośrednią lub pośrednią kontrolą państw członkowskich – Komisja uznaje, że odpowiedniość środka pomocy została potwierdzona. Państwa członkowskie powinny wykazać, że pomoc państwa na rzecz ocenianego projektu lub działania stworzyłaby synergię z dowolnym finansowaniem lub współfinansowaniem z programów unijnych.

3.2.2.2. Odpowiedniość poszczególnych alternatywnych instrumentów pomocy

74. Pomoc na działalność BRI można przyznawać w różnych formach. Państwo członkowskie powinno w związku z tym zapewnić przyznanie pomocy w takiej formie, która prawdopodobnie spowoduje najmniejsze zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej. W związku z tym jeśli pomoc jest przyznawana w formie, która przynosi bezpośrednią korzyść majątkową – np. dotacje bezpośrednie, zwolnienia lub ulgi w zakresie podatków lub innych obowiązkowych opłat lub też udostępnienie gruntu, produktów lub usług po korzystnych cenach – to zainteresowane państwo członkowskie musi przedstawić analizę innych wariantów i wyjaśnić, dlaczego inne, potencjalnie mniej zakłócające formy pomocy, np. zaliczki zwrotne lub formy pomocy oparte na instrumentach dłużnych lub kapitałowych (np. gwarancje państwowe, zakup pakietu udziałów/akcji lub inny sposób finansowania dłużnego lub udostępnienia kapitału na preferencyjnych warunkach) są w tym przypadku mniej odpowiednie.

75. Instrument pomocy należy wybierać z uwzględnieniem niedoskonałości rynku, którą ma on usunąć. Na przykład, jeżeli będąca powodem interwencji niedoskonałość rynku polega na problemach w dostępie do zewnętrznego finansowania dłużnego wynikających z asymetrii informacji, to państwo członkowskie powinno zasadniczo udzielić pomocy w formie pomocy na utrzymanie płynności finansowej, np. w formie pożyczki lub gwarancji, a nie dotacji. Jeżeli istnieje również konieczność, by przedsiębiorstwo miało swój udział w podziale ryzyka, preferowanym instrumentem pomocy zazwyczaj powinna być zaliczka zwrotna. W szczególności w przypadku pomocy przyznawanej w formie innej niż pomoc na utrzymanie płynności finansowej lub zaliczka zwrotna na działania zbliżone do rynku państwo członkowskie musi uzasadnić, dlaczegoabrany instrument jest odpowiedni do usunięcia konkretnej niedoskonałości rynku w danej sytuacji. W przypadku programów pomocy wdrażających cele i priorytety programów operacyjnych instrument finansowyabrany w ramach tych programów co do zasady uznaje się za odpowiedni instrument.

3.2.3. Proporcjonalność pomocy

3.2.3.1. Warunki ogólne

76. Aby pomoc na działalność BRI mogła zostać uznana za proporcjonalną, jej kwota musi być ograniczona do minimum niezbędnego do przeprowadzenia objętych pomocą działań.

3.2.3.1.1. Maksymalne intensywności pomocy

77. Aby zapewnić proporcjonalność poziomu pomocy do niedoskonałości rynku, które pomoc ma usunąć, utrudniających realizację działalności BRI stymulowanej przez przedmiotowy środek pomocy, pomoc musi zostać ustalona w stosunku do zdefiniowanej wcześniej grupy kosztów kwalifikowalnych i ograniczona do pewnej części tych kosztów kwalifikowalnych („intensywność pomocy”). Intensywność pomocy należy ustalić dla każdego beneficjenta pomocy, również w przypadku wspólnego projektu.

78. Aby zapewnić przewidywalność i równe warunki działania, Komisja do pomocy na działalność BRI stosuje maksymalne intensywności pomocy określone na podstawie trzech kryteriów: (i) bliskości pomocy wobec rynku, stosowanej jako wskaźnik zastępczy określający spodziewane negatywne skutki pomocy i potrzebę udzielenia pomocy, z uwzględnieniem potencjalnie wyższych przychodów, których można oczekiwać w przypadku objętej pomocą działalności; (ii) wielkości beneficjenta, stosowanej jako wskaźnik zastępczy określający większe trudności, z jakimi zwykle zmagają się mniejsze przedsiębiorstwa pod względem finansowania ryzykownych projektów oraz (iii) dotkliwości wszelkich niedoskonałości rynku, np. oczekiwanych efektów zewnętrznych pod względem rozpowszechniania wiedzy. Z tego względu intensywność pomocy w przypadku działalności rozwojowej i innowacyjnej powinna być zasadniczo niższa niż w przypadku działalności badawczej. Powyższe kwestie odnoszą się również do intensywności pomocy dla infrastruktur testowo-doświadczalnych, które z definicji świadczyłyby w przeważającym zakresie usługi dla przedsiębiorstw dotyczące działalności badawczo-rozwojowej bliższej rynkowi.

79. W załączniku I określono koszty kwalifikowalne w odniesieniu do każdego środka pomocy wchodzącego w zakres niniejszych zasad ramowych. Jeżeli projekt badawczo-rozwojowy obejmuje różnorodne zadania, każde kwalifikowalne zadanie musi wchodzić w zakres kategorii: badań podstawowych, badań przemysłowych albo eksperymentalnych prac rozwojowych⁽⁵⁷⁾. Dzieląc różnorodne działania na odpowiednie kategorie⁽⁵⁸⁾, Komisja odniesie się do swojego doświadczenia oraz do konkretnych przykładów i wyjaśnień zawartych w Podręczniku Frascati OECD⁽⁵⁹⁾.

80. Koszty kwalifikowalne BRI muszą być poparte najnowszymi dostępnymi dowodami w postaci dokumentów, które powinny być jasne i szczegółowe. Dodatkowe koszty ogólne i inne koszty operacyjne, w tym koszty materiałów, dostaw i podobnych produktów, poniesione bezpośrednio w wyniku realizacji projektu, mogą być również obliczane na podstawie uproszczonej metody kosztów w formie stawki ryczałtowej wynoszącej do 20 %, stosowanej do całkowitych kwalifikowalnych bezpośrednich kosztów projektów badawczo-rozwojowych określonych w załączniku I lit. a)–d) i lit. g) w odniesieniu do projektów badawczo-rozwojowych związanych ze zdrowiem lub mających znaczenie dla zdrowia. W takim przypadku koszty projektów badawczo-rozwojowych zastosowane do obliczenia kosztów pośrednich ustala się na podstawie zwykłych praktyk księgowych i muszą one obejmować wyłącznie kwalifikowalne koszty projektów badawczo-rozwojowych wymienione w załączniku I lit. a)–d) i lit. g) w odniesieniu do projektów badawczo-rozwojowych związanych ze zdrowiem lub mających znaczenie dla zdrowia. W przypadku obiektów współfinansowanych w ramach programu „Horyzont Europa” państwa członkowskie mogą do obliczania pośrednich kosztów projektów badawczo-rozwojowych stosować uproszczoną metodykę określania kosztów stosowaną w ramach programu „Horyzont Europa”.

81. W załączniku II określono maksymalne intensywności pomocy obowiązujące w odniesieniu do wszystkich środków na działalność BRI⁽⁶⁰⁾. O ile w zasadach ramowych nie określono inaczej, wszystkie poziomy intensywności pomocy mające zastosowanie do środków na rzecz działalności BRI na mocy ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych będą stanowić podstawę dla oceny przez Komisję kategorii środków podlegających zgłoszeniu.

⁽⁵⁷⁾ Kwalifikacja ta nie musi być zgodna z chronologią rozumianą jako sekwencyjne przechodzenie od badań podstawowych do działalności zbliżonej do rynku. Nie ma więc przeszkód, aby Komisja zakwalifikowała zadanie realizowane na późniejszym etapie projektu do badań przemysłowych, ani aby stwierdziła, że czynności podejmowane na wcześniejszym etapie zaliczają się do eksperymentalnych prac rozwojowych bądź w ogóle nie zaliczają się do działalności badawczej.

⁽⁵⁸⁾ Dla celów praktycznych, jeżeli nie wykazano, że w poszczególnych sprawach powinna zostać zastosowana inna skala, można uznać, że różne kategorie badań i rozwoju odpowiadają poziomom gotowości technologicznej 1 (badania podstawowe), 2–4 (badania przemysłowe) i 5–8 (eksperymentalne prace rozwojowe) – zob. komunikat Komisji „Europejska strategia w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających – droga do wzrostu i miejsc pracy”, COM(2012) 341 final z 26.6.2012.

⁽⁵⁹⁾ OECD, Podręcznik Frascati 2015: „Zalecenia dotyczące pozyskiwania i prezentowania danych z zakresu działalności badawczej i rozwojowej”, ze zmianami lub zastąpiony.

⁽⁶⁰⁾ Bez uszczerbku dla specjalnych przepisów obowiązujących w odniesieniu do pomocy na rzecz badań i rozwoju w sektorze rolnym i sektorze rybołówstwa określonych w rozporządzeniu w sprawie wyłączeń grupowych.

82. W przypadku pomocy państwa na wspólny projekt, realizowany przez organizacje prowadzące badania oraz przedsiębiorstwa, suma bezpośredniego wsparcia publicznego i – jeżeli stanowią one pomoc – wkładów organizacji prowadzących badania na rzecz tego samego projektu nie może przekraczać odpowiednich pułapów intensywności pomocy dla każdego z przedsiębiorstw będących beneficjentami.

3.2.3.1.2. Zaliczki zwrotne

83. Jeśli państwo członkowskie udziela zaliczki zwrotnej, która stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, zastosowanie mają zasady określone w poniższej sekcji.

84. Jeżeli za pomocą odpowiednich metod, opartych na wystarczających i wiarygodnych danych, państwo członkowskie może wykazać, że obliczenie ekwiwalentu dotacji brutto zaliczki zwrotnej jest możliwe, to może zgłosić program pomocy i powiązane metody do Komisji. Jeżeli Komisja zaakceptuje przedstawione metody i uzna program za zgodny ze wspólnym rynkiem, będzie można udzielić pomocy w oparciu o ekwiwalent dotacji brutto zaliczki zwrotnej, nie przekraczając pułapów intensywności pomocy określonych w załączniku II.

85. We wszystkich innych przypadkach zaliczka zwrotna jest wyrażona jako odsetek kosztów kwalifikowalnych; jej wysokość może przekroczyć obowiązującą maksymalną intensywność pomocy o 10 punktów procentowych, jeżeli spełnione zostaną następujące warunki:

- a) w przypadku pomyślnego wyniku środek pomocy musi zawierać przepisy stanowiące o tym, że zaliczka jest spłacana wraz z odsetkami nie niższymi niż stopa dyskontowa obliczona według komunikatu Komisji w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych ⁽⁶¹⁾;
- b) jeżeli badania zakończą się wynikami lepszymi od tych określonych jako pomyślne, zainteresowane państwo członkowskie powinno wystąpić o zwrócenie kwoty wyższej od zaliczki wraz z odsetkami obliczonymi na podstawie obowiązującej stopy dyskontowej;
- c) jeśli projekt nie zakończy się pomyślnie, zaliczka nie musi być w pełni zwracana. Jeżeli projekt zakończy się częściowym powodzeniem, spłata powinna być proporcjonalna do stopnia powodzenia.

86. Aby umożliwić Komisji ocenę środka pomocy, musi on zawierać szczegółowe przepisy dotyczące spłaty w przypadku pomyślnego wyniku, jasno określające, co będzie uznawane za pomyślny wynik na podstawie rozsądnej i ostrożnej hipotezy.

3.2.3.1.3. Środki fiskalne

87. W zakresie, w jakim środek fiskalny stanowi pomoc państwa, jego intensywność można obliczyć albo w odniesieniu do poszczególnych projektów, albo na poziomie przedsiębiorstwa jako współczynnik wyrażający stosunek łącznych ulg podatkowych do sumy wszystkich kwalifikowalnych kosztów działalności BRI poniesionych w okresie nieprzekraczającym trzech kolejnych lat obrotowych. W przypadku dokonywania obliczeń na poziomie przedsiębiorstwa środek fiskalny można stosować bez wyjątków do wszystkich kwalifikowalnych działań, jednak intensywność pomocy nie może przekraczać pułapu intensywności pomocy obowiązującego w odniesieniu do eksperymentalnych prac rozwojowych ⁽⁶²⁾.

3.2.3.1.4. Kumulacja pomocy

88. Pomoc można przyznawać równolegle w ramach kilku programów pomocy lub łączyć z pomocą *ad hoc*, pod warunkiem że łączna kwota pomocy państwa na działanie lub projekt nie przekracza pułapów pomocy ustanowionych w niniejszych zasadach ramowych. Jak zauważono w pkt 10, finansowanie unijne zarządzane centralnie przez instytucje, agencje, wspólne przedsiębiorstwa lub inne unijne organy, które nie jest bezpośrednio ani pośrednio kontrolowane przez państwa członkowskie, nie stanowi pomocy państwa i nie powinno być uwzględniane. W przypadku łączenia finansowania unijnego z pomocą państwa łączna kwota finansowania publicznego przyznanego w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych nie może jednak przekraczać najkorzystniejszej stopy finansowania określonej w obowiązujących przepisach prawa UE.

⁽⁶¹⁾ Komunikat Komisji w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz.U. C 14 z 19.1.2008, s. 6).

⁽⁶²⁾ Jeżeli natomiast w ramach fiskalnego środka pomocy rozróżnia się poszczególne kategorie badań i rozwoju, nie wolno przekroczyć odpowiednich progów intensywności pomocy.

89. Infrastruktura testowo-doświadczalna współfinansowana ze środków unijnych lub przez agencje, wspólne przedsiębiorstwa lub inne organy Unii może korzystać ze wsparcia publicznego w wysokości do 100 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji, pod warunkiem że niezbędna kwota całkowitego finansowania publicznego przeznaczonego na projekt (tj. pomocy państwa i finansowania publicznego z innych źródeł) zostanie wykazana na podstawie wiarygodnej oceny luki w finansowaniu w celu zapewnienia, aby całkowita kwota finansowania publicznego nie prowadziła do nadmiernej rekompensaty ⁽⁶³⁾.
90. Jeśli wydatki kwalifikujące się do objęcia pomocą na działalność BRI w całości lub w części mogą kwalifikować się także do objęcia pomocą przeznaczoną na inne cele, w odniesieniu do części wspólnej zastosowany zostanie najkorzystniejszy pułap dostępny w ramach odpowiednich zasad.
91. Pomocy na działalność BRI nie można łączyć z pomocą *de minimis* w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeżeli doprowadziłoby to do przekroczenia maksymalnych poziomów intensywności pomocy określonych w niniejszych zasadach ramowych.

3.2.3.2. Dodatkowe warunki dotyczące pomocy indywidualnej

92. W przypadku pomocy indywidualnej podlegającej zgłoszeniu do zapewnienia proporcjonalności nie wystarczy samo przestrzeganie z góry określonych maksymalnych intensywności pomocy.
93. Co do zasady, aby określić, czy pomoc jest proporcjonalna, Komisja sprawdzi, czy kwota pomocy nie przekracza minimum niezbędnego do tego, by projekt objęty pomocą był wystarczająco rentowny, np. umożliwił osiągnięcie wewnętrznej stopy zwrotu odpowiadającej poziomowi referencyjnemu lub minimalnej stopie zwrotu (tzw. hurdle rate) dla danego sektora lub przedsiębiorstwa. Można w tym celu wykorzystać zwykłe stopy zwrotu wymagane przez beneficjenta w ramach innych projektów BRI, ogólny koszt kapitału lub stopy zwrotu powszechnie odnotowywane w przedmiotowej branży. Należy uwzględnić wszystkie istotne spodziewane koszty i korzyści z całego okresu trwania projektu, w tym koszty i przychody związane z wynikami działalności BRI.
94. Jeżeli wykazano, np. w wewnętrznych dokumentach spółki, że beneficjent pomocy ma wyraźny wybór pomiędzy przeprowadzeniem albo projektu objętego pomocą, albo projektu alternatywnego bez pomocy, to pomoc uznaje się za ograniczoną do niezbędnego minimum, wyłącznie jeśli kwota pomocy nie przekracza dodatkowych kosztów netto przeprowadzenia przedmiotowych działań, które to koszty obliczono poprzez porównanie z projektem alternatywnym, który zrealizowano by w przypadku nieudzielenia pomocy. Aby określić wysokość dodatkowych kosztów netto, Komisja porównuje oczekiwaną wartość bieżącą netto inwestycji w projekcie objętym pomocą i w projekcie alternatywnym, uwzględniając prawdopodobieństwo wystąpienia różnych scenariuszy biznesowych ⁽⁶⁴⁾.
95. Jeżeli pomoc przyznano na projekty badawczo-rozwojowe lub na budowę lub modernizację infrastruktury badawczej lub infrastruktury testowo-doświadczalnych i Komisja jest w stanie stwierdzić, na podstawie metod określonych w pkt 93 lub 94, że pomoc jest ograniczona do niezbędnego minimum, to można zezwolić na stosowanie maksymalnych poziomów intensywności pomocy wyższych od poziomów określonych w załączniku II, do poziomów określonych w poniższej tabeli:

	Małe przedsiębiorstwo	Średnie przedsiębiorstwo	Duże przedsiębiorstwo
Pomoc na realizację projektów badawczo-rozwojowych			
Badania podstawowe	100 %	100 %	100 %
Badania stosowane	80 %	70 %	60 %

⁽⁶³⁾ Jako zabezpieczenie można stosować mechanizm wycofania.

⁽⁶⁴⁾ W szczególnym przypadku pomocy, która umożliwia jedynie przyspieszenie zakończenia projektu, w porównaniu należy przedstawić przede wszystkim różne harmonogramy przepływów pieniężnych i opóźnione wejście na rynek.

	Małe przedsiębiorstwo	Średnie przedsiębiorstwo	Duże przedsiębiorstwo
— pomoc uzależniona od skutecznej współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami (w przypadku dużych przedsiębiorstw – współpracy transgranicznej lub współpracy z co najmniej jednym MŚP) lub współpracy pomiędzy przedsiębiorstwem i organizacją prowadzącą badania lub	90 %	80 %	70 %
— pomoc uzależniona od szerokiego upowszechnienia wyników lub			
— pomoc uzależniona od realizacji projektu badawczo-rozwojowego w regionach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, lub	90 % lub 85 %	80 % lub 75 %	70 % lub 65 %
— pomoc uzależniona od realizacji projektu badawczo-rozwojowego w regionach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu			
Pomoc na budowę lub modernizację infrastruktury badawczej	60 %		
— uzależniona od zapewnienia funduszy publicznych przez co najmniej dwa państwa członkowskie lub	70 %		
— na potrzeby infrastruktur badawczych ocenionych i wybranych na szczelbu UE			
Pomoc na budowę lub modernizację infrastruktur testowo-doświadczalnych	55 %	45 %	35 %
— uzależniona od zapewnienia funduszy publicznych przez co najmniej dwa państwa członkowskie lub	65 %	55 %	45 %
— na potrzeby infrastruktur testowo-doświadczalnych ocenionych i wybranych na szczelbu UE (obejmujących współfinansowanie lub scenariusz typu „pieczęć doskonałości”) lub			
— uzależniona od świadczenia przez infrastrukturę testowo-doświadczalną usług głównie na rzecz MŚP (przydzielającą co najmniej 80 % swoich zdolności na ten cel)	70 % (65+5) lub 60 % (55+5)	60 % (55+5) lub 50 % (45+5)	50 % (45+5) lub 40 % (35+5)

96. Aby wykazać, że pomoc jest ograniczona do niezbędnego minimum, państwo członkowskie musi wyjaśnić, w jaki sposób określono kwotę pomocy. Do oceny proporcjonalności pomocy można wykorzystać również dokumenty i obliczenia wykorzystane podczas analizy efektu zachęty. W zakresie, w jakim stwierdzona konieczność udzielenia pomocy dotyczy głównie trudności z przyciągnięciem finansowania dłużnego na rynku, a nie braku rentowności, szczególnie odpowiednim sposobem zapewnienia, aby pomoc była ograniczona do minimum, może być udzielenie pomocy w formie pożyczki, gwarancji lub zaliczki zwrotnej, a nie w formie bezzwrotnej, takiej jak dotacja.
97. W sytuacji, gdy istnieje wielu potencjalnych kandydatów do prowadzenia działalności objętej pomocą, prawdopodobieństwo, że wymóg proporcjonalności zostanie spełniony, jest większe, jeśli pomoc przyznano na podstawie przejrzystych, obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów.
98. W celu zniwelowania faktycznych lub potencjalnych, bezpośrednich lub pośrednich zakłóceń międzynarodowej wymiany handlowej można zezwolić na wyższą intensywność pomocy niż ta, która jest ogólnie dopuszczalna na mocy niniejszych zasad ramowych, jeżeli – bezpośrednio lub pośrednio – konkurenci spoza UE otrzymali w ciągu ostatnich trzech lat lub mają otrzymać pomoc o równoważnej intensywności na podobne projekty. Jeżeli jednak ze względu na charakter danego sektora zakłócenia międzynarodowej wymiany handlowej mogą wystąpić po upływie okresu dłuższego niż trzy lata, okres referencyjny można odpowiednio wydłużyć. Jeśli jest to możliwe, zainteresowane państwo członkowskie musi udzielić Komisji odpowiednich informacji umożliwiających jej przeprowadzenie oceny sytuacji, w szczególności w odniesieniu do potrzeby uwzględnienia przewagi konkurencyjnej, jaką posiada konkurent z państwa trzeciego. Jeżeli Komisja nie ma dowodów dotyczących przyznanej lub proponowanej pomocy, może też oprzeć swoją decyzję na poszlakach.

99. Gromadząc dowody, Komisja może skorzystać ze swoich uprawnień dochodzeniowych ⁽⁶⁵⁾.

3.2.4. Przejrzystość

100. Państwa członkowskie muszą zamieszczać w prowadzonym przez Komisję Europejską module dotyczącym przejrzystości przyznawania pomocy państwa ⁽⁶⁶⁾ lub na kompleksowej stronie internetowej dotyczącej pomocy państwa na szczeblu krajowym lub regionalnym:

- a) pełny tekst decyzji o przyznaniu pomocy indywidualnej lub zatwierdzonego programu pomocy oraz przepisów wykonawczych, lub link do tych dokumentów,
- b) następujące informacje na temat każdej pomocy indywidualnej przyznanej *ad hoc* lub w ramach programu pomocy, zatwierdzonej na podstawie niniejszych zasad ramowych i o wartości przekraczającej 100 000 EUR:
 - tożsamość beneficjenta ⁽⁶⁷⁾
 - nazwa
 - identyfikator beneficjenta
 - rodzaj przedsiębiorstwa będącego beneficjentem w czasie przyznania pomocy:
 - MŚP
 - duże przedsiębiorstwo
 - region, w którym beneficjent ma siedzibę, na poziomie NUTS 2 lub niższym
 - główny sektor gospodarki, w którym beneficjent prowadzi działalność, na poziomie grupy NACE ⁽⁶⁸⁾
 - element pomocy oraz – o ile jest inna – nominalna kwota pomocy, wyrażone jako pełna kwota w walucie krajowej ⁽⁶⁹⁾
 - instrument pomocy ⁽⁷⁰⁾:
 - dotacja/dotacja na spłatę odsetek/umorzenie długu
 - pożyczka/zaliczki zwrotne/dotacja podlegająca zwrotowi
 - gwarancja
 - korzyść podatkowa lub zwolnienie podatkowe
 - finansowanie ryzyka
 - inne (proszę określić)
 - data udzielenia pomocy i data publikacji
 - cel pomocy
 - nazwy organu lub organów przyznających pomoc
 - w stosownych przypadkach nazwa podmiotu, któremu powierza się wdrożenie, oraz nazwy wybranych pośredników finansowych
 - numer środka pomocy ⁽⁷¹⁾

⁽⁶⁵⁾ Zob. art. 25 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 9).

⁽⁶⁶⁾ „Baza danych dotycząca przejrzystości pomocy państwa. Wyszukiwanie publiczne” dostępna pod adresem: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=pl>.

⁽⁶⁷⁾ Z wyjątkiem tajemnic handlowych i innych informacji poufnych w należycie uzasadnionych przypadkach oraz pod warunkiem uzyskania zgody Komisji (komunikat Komisji z 1.12.2003 w sprawie tajemnicy służbowej w decyzjach dotyczących pomocy państwa, C(2003) 4582 (Dz.U. C 297 z 9.12.2003, s. 6)).

⁽⁶⁸⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 i zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych (Dz.U. L 393 z 30.12.2006, s. 1).

⁽⁶⁹⁾ Ekwivalent dotacji brutto lub, w stosownych przypadkach, kwota inwestycji. W przypadku pomocy operacyjnej można podać roczną kwotę pomocy na beneficjenta. W odniesieniu do programów pomocy w formie korzyści podatkowych kwotę tę można podać w przedziałach określonych w pkt 143. Kwota, która powinna zostać opublikowana, to maksymalna dozwolona korzyść podatkowa, a nie kwota odliczana każdego roku (np. w przypadku ulg podatkowych publikuje się maksymalną dopuszczalną kwotę ulgi podatkowej, a nie rzeczywistą kwotę, która może zależeć od przychodów podlegających opodatkowaniu i ulegać zmianom każdego roku).

⁽⁷⁰⁾ Jeżeli pomoc przyznaje się za pomocą wielu instrumentów, kwotę pomocy należy podać w rozbiciu na poszczególne instrumenty.

⁽⁷¹⁾ Podany przez Komisję w ramach procedury elektronicznej, o której mowa w pkt 21.

101. Państwa członkowskie muszą zorganizować swoje kompleksowe strony internetowe dotyczące pomocy państwa, o których mowa w pkt 100, w sposób umożliwiający łatwy dostęp do tych informacji. Informacje muszą być publikowane w niezastrzeżonym prawnie formacie arkusza kalkulacyjnego, który umożliwia skuteczne przeszukiwanie, ekstrakcję i pobieranie danych oraz ich łatwe publikowanie w internecie, na przykład w formacie CSV lub XML. Ogół społeczeństwa musi mieć możliwość dostępu do strony internetowej bez żadnych ograniczeń, w tym bez konieczności wcześniejszej rejestracji użytkownika.
102. W przypadku programów pomocy w formie korzyści podatkowych warunki określone w pkt 100 lit. b) będzie się uważać za spełnione, jeżeli państwa członkowskie opublikują wymagane informacje dotyczące kwot pomocy indywidualnej w następujących przedziałach (w mln EUR): [0,1–0,5]; [0,5–1]; [1–2]; [2–5]; [5–10]; [10–30]; [30–60]; [60–100]; [100–250] oraz [250 i więcej].
103. Informacje, o których mowa w pkt 100 lit. b), muszą zostać opublikowane w terminie sześciu miesięcy od daty przyznania pomocy lub, w przypadku pomocy w formie korzyści podatkowych, w ciągu jednego roku od daty, do której wymagane jest złożenie deklaracji podatkowej⁽⁷²⁾. W przypadku pomocy niezgodnej z prawem, ale uznanej następnie za zgodną z rynkiem wewnętrznym, państwa członkowskie muszą opublikować te informacje w terminie sześciu miesięcy od dnia przyjęcia przez Komisję decyzji uznającej pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Aby umożliwić egzekwowanie zasad pomocy państwa zgodnie z Traktatem, stosowne informacje muszą być dostępne przez co najmniej 10 lat od dnia przyznania pomocy.
104. Komisja publikuje na swojej stronie internetowej link do strony internetowej dotyczącej pomocy państwa, o której mowa w pkt 101.
- 3.2.5. *Sprawdzanie, czy zminimalizowano lub wykluczono konkretny negatywny wpływ, jaki pomoc na działalność BRI ma na konkurencję i warunki wymiany handlowej*
- 3.2.5.1. Uwagi ogólne
105. Komisja określi rynki, na które pomoc ma wpływ, uwzględniając informacje przedstawione przez państwa członkowskie w odniesieniu do odpowiednich rynków produktowych, tj. rynków, na które wpływ ma zmiana zachowania beneficjenta pomocy. O ile dana innowacyjna działalność BRI będzie powiązana z wieloma przyszlými rynkami produktowymi, przeanalizowany zostanie wpływ pomocy państwa na grupę rozpatrywanych rynków. Komisja określi również przedmiotowy rynek geograficzny odpowiadający obszarowi, na którym działają przedsiębiorstwa na rozpatrywanych rynkach produktowych oraz na którym warunki konkurencji są wystarczająco jednolite i wyraźnie odróżniają się od warunków panujących na sąsiednich obszarach.
106. Komisja zbada następnie zakłócenia konkurencji na podstawie przewidywalnego wpływu, jaki pomoc na działalność BRI ma na konkurencję między przedsiębiorstwami na rozpatrywanych rynkach produktowych i geograficznych⁽⁷³⁾, na które pomoc prawdopodobnie wywrze negatywny wpływ, przy uwzględnieniu także informacji przedstawionych przez państwa członkowskie na temat konkurentów oraz klientów lub konsumentów, na których pomoc ma wpływ. W razie potrzeby Komisja może w trakcie badania określić interakcje w zakresie konkurencji (substytuty, uzupełnienia, w tym również na rynkach wyższego lub niższego szczebla), jeżeli prawdopodobieństwo wystąpienia zakłóceń spowodowanych przez środek pomocy jest większe.
107. Pomoc zwykle umożliwia beneficjentowi pomocy uzyskanie przewagi konkurencyjnej m.in. poprzez (i) obniżenie kosztów produkcji, (ii) zwiększenie zdolności produkcyjnej lub (iii) opracowanie nowego produktu. Komisja uważa, że konkurenci jako pierwsi odczują negatywne skutki pomocy. Z tego powodu Komisja powinna w pierwszej kolejności skupić się na określeniu faktycznych lub potencjalnych konkurentów beneficjenta pomocy, na których pomoc może wywrzeć negatywny wpływ.
108. Komisja stwierdza, że pomoc na działalność BRI może potencjalnie spowodować dwa główne zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej pomiędzy państwami członkowskimi: zakłócenia związane z rynkiem produktowym i skutki dotyczące lokalizacji. Obydwa rodzaje zakłóceń mogą prowadzić do niewydanego przydzielania pomocy, pogarszając wyniki gospodarcze rynku wewnętrznego, oraz do problemów z dystrybucją, w przypadku których pomoc wpływa na rozkład działalności gospodarczej w różnych regionach.

⁽⁷²⁾ Jeżeli nie obowiązuje żaden formalny wymóg dotyczący deklaracji rocznych, za datę przyznania pomocy do celów wprowadzania informacji będzie uznawany dzień 31 grudnia roku, na który przyznano pomoc.

⁽⁷³⁾ W stosownych przypadkach analiza ta może dotyczyć zarówno rynków składników produkcji, jak i rynków produktów końcowych.

109. Jeżeli chodzi o zakłócenia na rynkach produktowych, pomoc państwa na działalność BRI może wpływać na konkurencję w procesie innowacji i na rynkach produktowych, na których wykorzystuje się wyniki działalności BRI.

3.2.5.1.1. Skutki dla rynków produktowych

110. Pomoc państwa na działalność BRI może utrudniać konkurencję w zakresie innowacji procesowych i na rynkach produktowych na trzy sposoby: zakłócając procesy konkurencyjnego wejścia na rynek i wyjścia z rynku, zakłócając dynamiczne zachęty inwestycyjne i tworząc lub utrzymując władzę rynkową.

a) *Zakłócenia procesów konkurencyjnego wejścia na rynek i wyjścia z rynku*

111. Pomoc na działalność BRI może uniemożliwiać mechanizmom rynkowym nagradzanie najskuteczniejszych producentów oraz wywieranie presji na tych najmniej skutecznych polegającej na zmuszeniu ich do poprawy, restrukturyzacji bądź wycofania się z rynku. Może to doprowadzić do sytuacji, w której z powodu przyznania pomocy konkurenci, którzy w innych okolicznościach byłoby w stanie utrzymać się na rynku, są wypierani z rynku lub w ogóle nie mogą na niego wejść. Pomoc państwa może też pomóc niewydajnym przedsiębiorstwom w utrzymaniu się na rynku lub nawet pomóc im wejść na rynek i uzyskać udział w rynku kosztem bardziej wydajnych konkurentów. Przy niewłaściwym ukierunkowaniu pomoc na działalność BRI może zatem służyć wspieraniu niewydajnych przedsiębiorstw i prowadzić do powstania struktur rynkowych, w których wielu uczestników prowadzi działalność znacznie poniżej poziomu efektywności. W dłuższej perspektywie zakłócenie procesów konkurencyjnego wejścia na rynek i wyjścia z rynku może hamować innowacje i spowolnić zwiększanie wydajności w całej branży.

b) *Zakłócenia dynamicznych zachęt*

112. Pomoc na działalność BRI może zakłócać dynamiczne zachęty do inwestowania dla konkurentów beneficjenta pomocy. Kiedy przedsiębiorstwo otrzymuje pomoc, zazwyczaj zwiększa się prawdopodobieństwo, że uzyska ono pomyślne wyniki działalności BRI, co z kolei prowadzi do jego większej obecności na rynku produktowym (lub rynkach produktowych) w przyszłości. Taka zwiększona obecność może skłonić konkurentów do ograniczenia zakresu swoich pierwotnych planów inwestycyjnych (skutki wypierania).

113. Ponadto obecność pomocy może sprawić, że potencjalni beneficjenci staną się zbyt pewni siebie albo zaczną postępować bardziej ryzykownie. Długoterminowy wpływ na ogólne wyniki sektora będzie wówczas prawdopodobnie negatywny. Przy niewłaściwym ukierunkowaniu pomoc na działalność BRI może zatem służyć wspieraniu nieefektywnych przedsiębiorstw i prowadzić do powstania struktur rynkowych, w których wielu uczestników rynku prowadzi działalność znacznie poniżej poziomu efektywności.

c) *Tworzenie lub utrzymanie władzy rynkowej*

114. Pomoc na działalność BRI może prowadzić do zakłóceń pod względem zwiększenia lub utrzymania władzy rynkowej na rynkach produktowych. Władza rynkowa to władza pozwalająca wpływać na ceny rynkowe, produkcję, różnorodność lub jakość produktów i usług bądź też inne parametry konkurencji przez znaczący okres i na niekorzyść konsumentów. Nawet jeśli pomoc nie wzmacnia władzy rynkowej bezpośrednio, może to robić pośrednio, zniechęcając do rozwoju, powodując wycofanie się istniejących konkurentów z rynku lub zniechęcając nowych konkurentów do wejścia na rynek.

3.2.5.1.2. Wpływ na wymianę handlową i wybór lokalizacji

115. Pomoc państwa na działalność BRI może też zakłócać konkurencję, wpływając na wybór lokalizacji. Takie zakłócenia mogą występować pomiędzy państwami członkowskimi lub w przypadku, kiedy przedsiębiorstwa konkurują między sobą ponad granicami lub biorą pod uwagę różne lokalizacje. Pomoc przeznaczona na przeniesienie działalności do innego regionu w ramach rynku wewnętrznego nie musi prowadzić bezpośrednio do zakłócenia na rynku produktowym, niemniej jednak powoduje przeniesienie działalności lub inwestycji z jednego regionu do innego.

3.2.5.1.3. Wyraźne skutki negatywne

116. Zasadniczo należy przeanalizować środek pomocy i kontekst jego stosowania, aby określić, w jakim stopniu środek ten można uznać za zakłócający. W niektórych sytuacjach skutki negatywne jednak wyraźnie przewyższają skutki pozytywne – pomocy nie można wówczas uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym.
117. W szczególności, zgodnie z ogólnymi zasadami traktatowymi, pomocy państwa nie można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeśli środek pomocy ma charakter dyskryminujący w stopniu nieuzasadnionym charakterem pomocy państwa. Jak wyjaśniono w sekcji 3.1.3, Komisja nie zezwoli więc na wdrożenie środka, jeżeli środek ten bądź towarzyszące mu warunki wiążą się z naruszeniem odnośnego prawa Unii⁽⁷⁴⁾. Dotyczy to w szczególności: środków pomocy, w których – aby otrzymać dotację – beneficjent musi mieć siedzibę główną w danym państwie członkowskim (lub prowadzić działalność w przeważającej mierze w danym państwie członkowskim) lub korzystać z produktów lub usług krajowych, oraz środków pomocy, które ograniczają beneficjentowi możliwość wykorzystania wyników działalności BRI w innym państwie członkowskim⁽⁷⁵⁾.

3.2.5.2. Programy pomocy

118. Aby programy pomocy podlegające zgłoszeniu można było uznać za zgodne z rynkiem wewnętrznym, nie mogą one powodować znacznych zakłóceń konkurencji lub wymiany handlowej. W szczególności, nawet jeśli zakłócenia można uznać za ograniczone na poziomie indywidualnym (pod warunkiem że pomoc jest niezbędna i proporcjonalna do osiągnięcia celu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania), to łącznie programy mogą prowadzić do dużych zakłóceń. Zakłócenia te mogą być np. skutkiem pomocy, która negatywnie wpływa na dynamiczne zachęty dla konkurentów do wprowadzania innowacji. W przypadku programu skierowanego do wybranych sektorów ryzyko takiego zakłócenia jest jeszcze bardziej wyraźne.
119. Bez uszczerbku dla pkt 145 państwa członkowskie muszą zatem wykazać, że wszelkie negatywne skutki będą ograniczone do minimum, uwzględniając np. wielkość danego projektu, indywidualne i całkowite kwoty pomocy, liczbę spodziewanych beneficjentów oraz charakterystyczne cechy danych sektorów. Aby umożliwić Komisji ocenę spodziewanych negatywnych skutków programów pomocy podlegających zgłoszeniu, państwo członkowskie może przedstawić dowolną ocenę skutków oraz oceny *ex post* przeprowadzone dla podobnych, realizowanych wcześniej programów.

3.2.5.3. Dodatkowe warunki dotyczące pomocy indywidualnej

3.2.5.3.1. Zakłócenia na rynkach produktowych

120. W przypadku pomocy indywidualnej podlegającej zgłoszeniu, aby umożliwić Komisji określenie i ocenę potencjalnych zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej, państwa członkowskie powinny przedstawić informacje dotyczące: (i) odpowiednich rynków produktowych, tj. rynków, na które wpływ ma zmiana zachowania beneficjanta; oraz (ii) konkurentów i usługobiorców lub konsumentów, na których wpływ ma pomoc.
121. Oceniając negatywne skutki środka pomocy, Komisja skupi się w swojej analizie zakłóceń konkurencji na przewidywalnym wpływie, jaki pomoc na działalność BRI ma na konkurencję między przedsiębiorstwami na rozpatrywanych rynkach produktowych. Komisja będzie zwracała większą uwagę na ryzyko, które może zagrozić konkurencji i wymianie handlowej w bliskiej przyszłości i ze szczególnym prawdopodobieństwem.
122. Jeżeli dana działalność innowacyjna jest powiązana z kilkoma przyszłymi rynkami produktowymi, przeanalizowany zostanie wpływ pomocy państwa na grupę rozpatrywanych rynków. W niektórych przypadkach wyniki działalności BRI, np. w postaci praw własności intelektualnej, same w sobie są sprzedawane na rynkach technologii, w tym poprzez udzielanie licencji na korzystanie z patentu lub zawieranie transakcji. W takich przypadkach Komisja może również uwzględnić wpływ pomocy na konkurencję na rynkach technologii.

⁽⁷⁴⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 marca 1977 r., Iannelli & Volpi SpA/Ditta Paolo Meroni (C-74/76, ECLI:EU:C:1977:51).

⁽⁷⁵⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 10 marca 2005 r., Laboratoires Fournier SA/Direction des vérifications nationales et internationales (C-39/04, ECLI:EU:C:2005:161).

123. Do oceny potencjalnych zakłóceń konkurencji, czyli zakłóceń dotyczących dynamicznych zachęt, tworzenia lub utrzymania władzy rynkowej i utrzymywania niewydajnych struktur rynkowych, Komisja stosuje różnorodne kryteria.
- a) *Zakłócenia dynamicznych zachęt*
124. Analizując potencjalne zakłócenia dynamicznych zachęt, Komisja uwzględnia następujące elementy:
- (i) *rozwój rynku*: im bardziej rynek ma, zgodnie z przewidywaniami, rozwinąć się w przyszłości, tym mniejsze jest prawdopodobieństwo, że pomoc negatywnie wpłynie na motywację konkurentów – gdyż możliwości rozwinięcia dochodowej działalności nadal są szerokie;
 - (ii) *kwotę pomocy*: środki pomocy obejmujące znaczące kwoty z większym prawdopodobieństwem mogą powodować skutki wypierania. Znaczenie kwoty pomocy ocenia się głównie poprzez odniesienie do kwot wydanych przez głównych uczestników rynku na podobne projekty;
 - (iii) *bliskość wobec rynku/kategorię pomocy*: im bardziej dany środek pomocy ukierunkowany jest na działalność zbliżoną do rynku, w tym większym stopniu może on powodować znaczne skutki wypierania;
 - (iv) *proces otwartej selekcji*: Komisja zajmuje bardziej przychylne stanowisko, jeżeli dotacje przydziela się na podstawie przejrzystych, obiektywnych i niedyskryminujących kryteriów;
 - (v) *bariery wyjścia*: konkurenci z większym prawdopodobieństwem utrzymają lub nawet zwiększą swoje plany inwestycyjne, gdy bariery wyjścia z procesu innowacyjnego są wysokie. Może się tak zdarzyć w sytuacji, gdy wiele inwestycji podjętych przez konkurentów w przeszłości jest ograniczonych do określonego przebiegu działań BRI;
 - (vi) *zachęty do konkurowania o przyszły rynek*: pomoc na działalność BRI może prowadzić do sytuacji, w której konkurenci beneficjenta pomocy rezygnują z konkurowania o przyszły rynek – na którym „zwycięzca bierze wszystko” – ponieważ przewaga zapewniona dzięki pomocy, pod względem stopnia technologicznego zaawansowania, korzyści skali, efektu sieciowego lub ram czasowych, ogranicza potencjalną możliwość pomyślnego wejścia przez konkurentów na przyszły rynek;
 - (vii) *zróznicowanie produktów oraz intensywność konkurencji*: jeśli innowacja produktowa polega na opracowywaniu zróznicowanych produktów związanych np. z różnymi markami handlowymi, normami, technologiami lub grupami konsumentów, prawdopodobieństwo niekorzystnego wpływu tej sytuacji na konkurentów jest mniejsze. To samo dotyczy sytuacji, gdy na rynku działa wielu skutecznych konkurentów.
- b) *Tworzenie lub utrzymanie władzy rynkowej*
125. Komisja ma zastrzeżenia przede wszystkim do tych środków na rzecz działalności BRI, które pozwalają beneficjentowi pomocy na wzmocnienie władzy rynkowej, jaką dysponuje on na obecnych rynkach produktowych, lub przeniesienie jej na przyszłe rynki produktowe. Dlatego też prawdopodobieństwo zastrzeżeń ze strony Komisji dotyczących władzy rynkowej będzie niewielkie, jeżeli udział beneficjenta pomocy w rynku nie przekracza 25 % oraz jeżeli rynki charakteryzują się poziomem koncentracji poniżej 2 000 według wskaźnika Herfindahla-Hirschmana (HHI).
126. W swojej analizie władzy rynkowej Komisja weźmie pod uwagę następujące elementy:
- (i) *władzę rynkową beneficjenta pomocy oraz strukturę rynku*: jeżeli beneficjent pomocy już posiada dominującą pozycję na rynku produktowym, środek pomocy może wzmocnić jego dominację poprzez dalsze osłabienie ograniczeń związanych z istnieniem konkurencji. Analogicznie środki pomocy państwa mogą wywrzeć znaczący wpływ na rynki oligopolistyczne, na których działa niewielu uczestników;
 - (ii) *poziom barier wejścia na rynek*: w dziedzinie BRI mogą istnieć znaczące bariery wejścia na rynek dla nowych uczestników. Mogą to być bariery prawne (w szczególności związane z prawami własności intelektualnej), bariery związane z korzyściami skali i zakresu, dostępem do sieci i infrastruktury, a także inne bariery strategiczne utrudniające wejście na rynek lub ekspansję;
 - (iii) *siłę nabywczą*: władza rynkowa przedsiębiorstwa może być również ograniczona ze względu na pozycję rynkową nabywców. Obecność silnych nabywców może równoważyć stwierdzenie silnej pozycji rynkowej, jeśli można z dużym prawdopodobieństwem założyć, że nabywcy będą dążyli do zachowania wystarczającego poziomu konkurencji na rynku;

- (iv) *proces selekcji*: zastrzeżenia Komisji mogą budzić środki pomocy, które pozwalają przedsiębiorstwom o silnej pozycji rynkowej wpływać na proces selekcji, np. poprzez posiadanie prawa do rekomendowania przedsiębiorstw w procesie selekcji lub wpływanie na ścieżkę badawczą w sposób, który z nieuzasadnionych powodów dyskryminuje alternatywne ścieżki.

c) *Utrzymywanie niewydajnych struktur rynkowych*

127. W swojej analizie struktur rynkowych Komisja weźmie pod uwagę, czy pomoc jest udzielana na rynkach, na których istnieje nadwyżka mocy produkcyjnych, lub w upadających sektorach. Wystąpienie zastrzeżeń w stosunku do takiej pomocy nie jest jednak prawdopodobne, jeżeli rynek się rozwija lub jeżeli pomoc państwa na działalność BRI ma szansę zmienić ogólną dynamikę wzrostu sektora lub w szczególności jego ślad emisji gazów cieplarnianych (zgodnie z komunikatami dotyczącymi Europejskiego Zielonego Ładu i europejskiej strategii cyfrowej), przede wszystkim w wyniku wprowadzania nowych technologii, np. w celu obniżenia emisyjności lub transformacji cyfrowej produkcji lub w obu tych celach, bez równoczesnego zwiększenia zdolności.

3.2.5.3.2. *Skutki dotyczące lokalizacji*

128. Jeżeli pomoc na działalność BRI jest zbliżona do rynku, w jej wyniku niektóre obszary mogą uzyskać przewagę w kontekście późniejszej produkcji, przede wszystkim ze względu na stosunkowo niższe koszty produkcji będące skutkiem pomocy lub ze względu na zwiększenie działalności BRI prowadzonej dzięki pomocy. W rezultacie przedsiębiorstwa mogą przenieść się na te obszary.
129. Skutki związane z lokalizacją mogą być też istotne dla infrastruktur badawczych oraz testowo-doświadczalnych. Jeżeli pomoc zostanie wykorzystana głównie do przyciągnięcia infrastruktury do jednego regionu kosztem innego, to nie przyczyni się do wspierania szerszej działalności BRI w UE.
130. Analizując pomoc indywidualną podlegającą zgłoszeniu, Komisja uwzględni zatem wszelkie dokumenty stwierdzające, że beneficjent pomocy rozważał alternatywne lokalizacje.
131. Podobnie pomoc, która skutkuje jedynie zmianą lokalizacji działalności BRI w ramach rynku wewnętrznego, bez zmiany charakteru, wielkości lub zakresu projektu, nie zostanie uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.

3.2.6. *Wyważenie pozytywnych i negatywnych skutków pomocy*

132. Komisja oceni, czy stwierdzony negatywny wpływ środka pomocy na konkurencję i warunki wymiany handlowej przewyższa pozytywne skutki osiągnięte dzięki planowanej pomocy.

3.2.6.1. *Określanie pozytywnych skutków, które należy wziąć pod uwagę*

133. Pomiędzy wzrostem gospodarczym a inwestycjami w działalność BRI istnieje korelacja. Działalność BRI zwiększa wydajność i pobudza rozwój gospodarczy. W związku z tym działalność BRI jest dla przedsiębiorstw Unii ważnym czynnikiem zapewniającym rozwój gospodarczy dzięki opracowywaniu nowych produktów, technologii, usług lub procesów produkcji.
134. Inwestycje w działalność BRI mają duże znaczenie dla rozwoju wszystkich sektorów gospodarki, ponieważ są one ściśle związane z wydajnością.
135. W ramach pierwszego etapu testu wyważenia skutków Komisja oceni pozytywny wpływ pomocy dla objętej nią działalności gospodarczej, należycie uwzględniając działalność BRI, którą uruchamia dany środek pomocy, bądź uwzględniając zwiększenie dzięki środkowi pomocy wielkości, zakresu lub tempa projektu działalności BRI.

136. Ponadto Komisja może również ocenić, czy pomoc wywołuje szersze pozytywne skutki związane z działalnością BRI. Jeżeli wspomniany szerszy pozytywny wpływ odzwierciedla skutki zawarte w politykach Unii, takich jak komunikaty w sprawie nowej europejskiej przestrzeni badawczej na rzecz badań naukowych i innowacji, Europejskiego Zielonego Ładu, europejskiej strategii cyfrowej oraz nowej strategii przemysłowej dla Europy, można wówczas przyjąć, że pomoc na rzecz BRI zgodna z wymienionymi politykami Unii przynosi takie szersze pozytywne skutki.
137. Komisja przyznaje, że inwestycje, zarówno prywatne, jak i publiczne, są niezbędne do wspierania i przyspieszenia działalności BRI w zakresie technologii krytycznych, które po wprowadzeniu na rynek ułatwiłyby transformację cyfrową przemysłu Unii oraz przejście Unii na gospodarkę bezemisyjną/niskoemisyjną, a także na gospodarkę o obiegu zamkniętym i o zerowym poziomie emisji zanieczyszczeń, w której chroniony jest kapitał naturalny. Komisja pozytywnie ocenia sytuację, gdy działalność BRI wspierana przez państwa członkowskie jest zgodna z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 ⁽⁷⁶⁾, które zapewnia jedną z możliwych metod określania działalności BRI w zakresie technologii, produktów lub innych rozwiązań na rzecz zrównoważonej środowiskowo działalności gospodarczej.
138. Państwa członkowskie rozważające przyznanie pomocy państwa na działalność BRI muszą dokładnie określić oczekiwane cele, a w szczególności wyjaśnić, w jaki sposób środek pomocy ma wspierać badania, rozwój i innowacje. W przypadku środków współfinansowanych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych państwa członkowskie mogą oprzeć się na uzasadnieniach zawartych w odpowiednich programach operacyjnych.
139. Komisja pozytywnie ocenia środki pomocy, które stanowią integralną część szeroko zakrojonego programu lub planu działania na rzecz pobudzania działalności BRI lub strategii inteligentnej specjalizacji i które są poparte wnikliwymi ocenami podobnych wcześniejszych środków pomocy, wykazującymi ich skuteczność.
140. W przypadku pomocy państwa przyznawanej na projekty lub działania finansowane bezpośrednio lub pośrednio również przez UE, tj. przez Komisję, jej agencje wykonawcze, wspólne przedsięwzięcia ustanowione na podstawie art. 185 i 187 Traktatu lub przez wszelkie inne organy wykonawcze, w sytuacji gdy finansowanie unijne nie znajduje się pod bezpośrednią lub pośrednią kontrolą państw członkowskich, Komisja uzna, że powiązane pozytywne skutki zostały ustalone.

3.2.6.1.1. Dodatkowe kwestie dotyczące pomocy indywidualnej

141. Aby wykazać, że pomoc indywidualna objęta obowiązkiem zgłoszenia („pomoc indywidualna podlegająca zgłoszeniu”) przyczynia się do zwiększenia działalności BRI, państwa członkowskie mogą wykorzystać następujące wskaźniki (oraz inne odpowiednie dane ilościowe i jakościowe):
- zwiększenie wielkości projektu*: zwiększenie całkowitych kosztów projektu (bez zmniejszenia wydatków przypadających na beneficjenta w porównaniu z sytuacją nieudzielenia pomocy); zwiększenie liczby osób skierowanych do działalności BRI;
 - zwiększenie zakresu projektu*: zwiększenie liczby oczekiwanych wyników projektu; zwiększenie poziomu ambicji projektu, na co wskazuje większa liczba zaangażowanych partnerów; zwiększenie transgranicznej działalności BRI; wyższe prawdopodobieństwo osiągnięcia przełomu naukowego lub technicznego albo wyższe ryzyko niepowodzenia (powiązane z długoterminowym charakterem projektu oraz niepewnością co do jego wyników);
 - zwiększenie tempa*: ukończenie projektu w krótszym czasie w porównaniu z tym samym projektem realizowanym bez pomocy;
 - zwiększenie całkowitej wydanej kwoty*: zwiększenie nakładów beneficjenta pomocy na BRI w wartościach bezwzględnych lub wyrażonych procentowo jako część całkowitych obrotów; zmiany w budżecie przeznaczonym na projekt (bez odpowiadającego im obniżania budżetów innych projektów).

⁽⁷⁶⁾ Rozporządzenie (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

142. Aby stwierdzić, czy pomoc przyczynia się podniesienia poziomu badań, rozwoju i innowacji w UE, Komisja weźmie pod uwagę nie tylko wzrost netto działalności BRI prowadzonej przez przedsiębiorstwo, ale również wkład pomocy w ogólny wzrost wydatków na badania, rozwój i innowacje w danym sektorze, wzrost transgranicznej działalności BRI w Unii oraz poprawę sytuacji UE w zakresie badań, rozwoju i innowacji w kontekście międzynarodowym. Komisja pozytywnie oceni środki pomocy, w odniesieniu do których planowana jest publicznie dostępna ocena *ex post* dotycząca ich pozytywnych skutków.

3.2.6.2. Bilans pozytywnych skutków pomocy w stosunku do jej negatywnych skutków

143. Ponadto Komisja określi wagę ustalonych negatywnych skutków środka pomocy w zakresie zakłóceń konkurencji i wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi (zob. sekcje 3.2.1–3.2.5) w stosunku do pozytywnych skutków planowanej pomocy (zob. sekcja 3.2.6.1) dla rozwoju działalności gospodarczej oraz dla gospodarki lub społeczeństwa Unii, a następnie stwierdzi zgodność środka pomocy z rynkiem wewnętrznym jedynie w przypadku, gdy pozytywne skutki przewyższą skutki negatywne.

144. W przypadku, gdy proponowany środek pomocy nie będzie przyczyniać się do usunięcia odpowiednio rozpoznanej niedoskonałości rynku we właściwy i proporcjonalny sposób, negatywne skutki powodujące zakłócenia konkurencji przewyższą pozytywny wpływ środka, w związku z czym Komisja prawdopodobnie stwierdzi, że proponowany środek pomocy jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.

145. Ogólny bilans niektórych kategorii programów pomocy może również podlegać wymogowi przeprowadzenia oceny *ex post*, o której mowa w sekcji 4. W takich przypadkach Komisja może ograniczyć czas trwania takich programów do czterech lat lub krótszego okresu z możliwością ponownego zgłoszenia ich przedłużenia w późniejszym terminie.

4. Ocena

146. Aby zagwarantować, że zakłócenie konkurencji i wymiany handlowej będzie ograniczone, Komisja może także wymagać, aby programy pomocy, o których mowa w pkt 147, poddano ocenie *ex post*. Oceny będą przeprowadzane w odniesieniu do programów, w przypadku których potencjalne zakłócenie konkurencji i wymiany handlowej jest szczególnie duże, tj. może wystąpić ryzyko poważnego ograniczenia lub zakłócenia konkurencji, jeśli ich wdrożenie nie zostanie w odpowiednim czasie poddane przeglądowi.

147. Przeprowadzenie oceny *ex post* może być konieczne w przypadku programów pomocy o dużym budżecie, programów zawierających nowatorskie elementy lub programów, w których przewidziano istotne zmiany rynkowe, technologiczne lub regulacyjne. Ocena będzie wymagana w przypadku programów, w których budżet pomocy państwa lub rozliczone wydatki przekraczają 150 mln EUR w danym roku lub 750 mln EUR w całym okresie ich trwania, tj. łącznym czasie trwania danego programu i każdego poprzedniego programu obejmującego podobny cel i podobny obszar geograficzny, począwszy od dnia 1 stycznia 2022 r. Biorąc pod uwagę cele oceny, a także w celu uniknięcia nakładania na państwa członkowskie nadmiernego obciążenia, przeprowadzenie oceny *ex post* jest wymagane wyłącznie w odniesieniu do programów pomocy, których łączny okres obowiązywania przekracza trzy lata, począwszy od dnia 1 stycznia 2022 r.

148. Od wymogu przeprowadzenia oceny *ex post* można odstąpić w przypadku programów pomocy będących bezpośrednimi następcami wcześniejszego programu, który służył realizacji zbliżonego celu, obejmował ten sam obszar geograficzny i został poddany ocenie oraz w odniesieniu do którego przedstawiono ostateczne sprawozdanie z oceny zgodnie z planem oceny zatwierdzonym przez Komisję, niezawierające żadnych negatywnych ustaleń. W przypadku gdy ostateczne sprawozdanie z oceny programu okaże się niezgodne z zatwierdzonym planem oceny, dany program musi zostać zawieszony ze skutkiem natychmiastowym.

149. Celem oceny powinno być sprawdzenie, czy spełniono założenia i warunki będące podstawą zgodności programu z rynkiem wewnętrznym, przede wszystkim czy środek pomocy jest konieczny i skuteczny w świetle jego celów ogólnych i szczegółowych. W ocenie należy uwzględnić także wpływ danego programu na konkurencję i wymianę handlową.

150. W przypadku programów pomocy objętych wymogiem oceny zgodnie z pkt 147, państwa członkowskie muszą zgłosić projekt planu oceny, który będzie stanowił integralną część przeprowadzanej przez Komisję oceny programu, w następujący sposób:
- razem z programem pomocy, jeżeli w jego budżecie kwota pomocy państwa przekracza 150 mln EUR w dowolnym roku lub 750 mln EUR w całym okresie jego realizacji;
 - w terminie 30 dni roboczych po dokonaniu istotnej zmiany skutkującej zwiększeniem budżetu programu do ponad 150 mln EUR w dowolnym roku lub do 750 mln EUR w całym okresie realizacji programu;
 - w terminie 30 dni roboczych po oficjalnym zaksięgowaniu wydatków w ramach programu przekraczających 150 mln EUR w którymkolwiek roku.
151. Projekt planu oceny musi być zgodny ze wspólnymi zasadami metodycznymi ustanowionymi przez Komisję ⁽⁷⁷⁾. Państwa członkowskie muszą opublikować plan oceny zatwierdzony przez Komisję.
152. Ocena *ex post* musi zostać przeprowadzona przez eksperta niezależnego od organu przyznającego pomoc, na podstawie planu oceny. W ramach każdej oceny należy sporządzić przynajmniej jedno okresowe i jedno końcowe sprawozdanie z oceny. Państwa członkowskie muszą opublikować oba sprawozdania.
153. Końcowe sprawozdanie z oceny należy przekazać Komisji w odpowiednim terminie, najpóźniej na dziewięć miesięcy przed datą wygaśnięcia programu pomocy, tak by Komisja mogła ocenić ewentualne przedłużenie okresu jego obowiązywania. Termin ten może zostać skrócony w przypadku programów powodujących uruchomienie wymogu oceny w ciągu ostatnich dwóch lat ich wdrażania. Dokładny zakres i zasady każdej oceny określa się w decyzji o zatwierdzeniu programu pomocy. W zgłoszeniu wszelkich późniejszych środków pomocy o podobnym celu należy opisać, w jaki sposób uwzględniono wyniki oceny.

5. Sprawozdania i monitorowanie

154. Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2015/1589 ⁽⁷⁸⁾ i rozporządzeniem Komisji (WE) nr 794/2004 ⁽⁷⁹⁾ państwa członkowskie są zobowiązane do składania do Komisji rocznych sprawozdań.
155. Państwa członkowskie prowadzą szczegółową dokumentację dotyczącą wszystkich środków pomocy. Dokumentacja powinna zawierać wszelkie informacje niezbędne do określenia, czy spełniono wszystkie warunki dotyczące kosztów kwalifikowalnych i maksymalnych intensywności pomocy. Dokumentację należy przechowywać przez dziesięć lat od daty przyznania pomocy i na żądanie przekazać ją do Komisji.

6. Stosowanie

156. Komisja będzie przestrzegać zasad i wytycznych określonych w niniejszym komunikacie w odniesieniu do oceny zgodności wszelkiej zgłoszonej pomocy na działalność BRI, względem której musi podjąć decyzję po 19 października 2022 r. Niezgodną z prawem pomoc na działalność BRI ocenia się zgodnie z zasadami mającymi zastosowanie w dniu przyznania pomocy.
157. Zgodnie z art. 108 ust. 1 Traktatu w razie potrzeby Komisja proponuje państwom członkowskim zmianę ich istniejących programów pomocy na działalność BRI w celu zapewnienia zgodności z niniejszymi zasadami ramowymi najpóźniej 6 miesięcy po ich wejściu w życie.

⁽⁷⁷⁾ Dokument roboczy służb Komisji – Wspólna metodyka oceny pomocy państwa, Bruksela, 28.5.2014, SWD(2014) 179 final, lub jakikolwiek dokument, który ten dokument zastępuje.

⁽⁷⁸⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 9).

⁽⁷⁹⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1).

158. Wzywa się państwa członkowskie do udzielenia wyraźnej i bezwarunkowej zgody na właściwe środki, o których mowa w pkt 157, w ciągu dwóch miesięcy od dnia publikacji niniejszych zasad ramowych w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. W przypadku braku odpowiedzi Komisja przyjmie, że dane państwo członkowskie nie wyraża zgody na zaproponowane środki.

7. Przegląd

159. Komisja może w każdej chwili podjąć decyzję o przeglądzie lub zmianie niniejszych zasad ramowych, jeśli okaże się to konieczne z przyczyn związanych z polityką konkurencji, w celu uwzględnienia innych dziedzin unijnej polityki i zobowiązań międzynarodowych bądź też z innych uzasadnionych powodów.
-

ZAŁĄCZNIK I

Koszty kwalifikowalne

<p>Pomoc na realizację projektów badawczo-rozwojowych</p>	<p>a) Koszty personelu: badaczy, techników i pozostałych pracowników pomocniczych w zakresie, w jakim są oni zatrudnieni przy danym projekcie badawczym.</p> <p>b) Koszty aparatury i sprzętu w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeśli aparatura i sprzęt nie są wykorzystywane na potrzeby projektu przez cały okres ich użytkowania, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie dobrych praktyk księgowych.</p> <p>c) Koszty budynków i gruntów w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeżeli chodzi o budynki, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie dobrych praktyk księgowych. W przypadku gruntów kosztami kwalifikowalnymi są koszty przekazania na zasadach handlowych lub faktycznie poniesione koszty kapitałowe.</p> <p>d) Koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne na warunkach pełnej konkurencji oraz koszty doradztwa i równorzędnych usług wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu.</p> <p>e) Dodatkowe koszty ogólne ponoszone bezpośrednio w wyniku realizacji projektu.</p> <p>f) Pozostałe koszty operacyjne, w tym koszty materiałów i podobnych produktów ponoszone bezpośrednio w wyniku realizacji projektu.</p> <p>g) Wyłącznie w przypadku projektów badawczo-rozwojowych związanych ze zdrowiem lub mających znaczenie dla zdrowia ⁽¹⁾: wszystkie koszty niezbędne do realizacji projektu badawczo-rozwojowego w czasie jego trwania, m.in. koszty personelu, koszty sprzętu cyfrowego i komputerowego, narzędzi diagnostycznych, narzędzi gromadzenia i przetwarzania danych, usług badawczo-rozwojowych, badań przedklinicznych i klinicznych (faza prób I-IV); badania fazy IV kwalifikują się, o ile umożliwiają dalszy postęp naukowy lub technologiczny.</p>
<p>Pomoc na studia wykonalności</p>	<p>Koszty studium.</p>
<p>Pomoc na budowę lub modernizację infrastruktury badawczej</p>	<p>Koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne.</p>
<p>Pomoc na budowę lub modernizację infrastruktury testowo-doświadczalnej</p>	<p>Koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne.</p>
<p>Pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności</p>	<p>a) Koszty uzyskania, walidacji i obrony patentów i innych wartości niematerialnych i prawnych.</p> <p>b) Koszty oddelegowania wysoko wykwalifikowanego personelu z organizacji prowadzącej badania i szerzącej wiedzę bądź z dużego przedsiębiorstwa, który to personel zajmuje się działalnością BRI na nowo utworzonych u beneficjenta pomocy stanowiskach i nie zastępuje innego personelu.</p> <p>c) Koszty usług doradczych w zakresie innowacji i usług wsparcia innowacji.</p>

⁽¹⁾ Badania związane ze zdrowiem lub mające znaczenie dla zdrowia obejmują badania nad szczepionkami, produktami leczniczymi i terapiami, wyrobami medycznymi oraz sprzętem szpitalnym i medycznym, środkami odkażającymi, odzieżą ochronną i wyposażeniem ochrony osobistej oraz nad odnośnymi innowacjami procesowymi umożliwiającymi efektywne wytwarzanie potrzebnych produktów.

Pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> a) koszty personelu w zakresie, w jakim jest on zatrudniony przy danym projekcie. b) Koszty aparatury i sprzętu w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeśli aparatura i sprzęt nie są wykorzystywane na potrzeby projektu przez cały okres ich użytkowania, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie dobrych praktyk księgowych. c) Koszty budynków i gruntów w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeżeli chodzi o budynki, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie dobrych praktyk księgowych. W przypadku gruntów kosztami kwalifikowalnymi są koszty przekazania na zasadach handlowych lub faktycznie poniesione koszty kapitałowe. d) Koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne na warunkach pełnej konkurencji oraz koszty doradztwa i równorzędnych usług wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu. e) Dodatkowe koszty ogólne ponoszone bezpośrednio w wyniku realizacji projektu. f) Pozostałe koszty operacyjne, w tym koszty materiałów i podobnych produktów ponoszone bezpośrednio w wyniku realizacji projektu.
Pomoc dla klastrów innowacyjnych	
Pomoc inwestycyjna	Koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne.
Pomoc operacyjna	<p>Koszty personelu i koszty administracyjne (w tym koszty ogólne) dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) aktywizacji klastra w celu ułatwienia współpracy, dzielenia się informacjami oraz świadczenia lub kierowania specjalistycznych i dopasowanych usług wsparcia dla biznesu; b) marketingu klastra w celu zwiększenia udziału nowych przedsiębiorstw lub organizacji oraz aby zwiększyć widoczność klastra; c) zarządzanie zapleczem klastra oraz d) organizacji programów szkoleniowych, warsztatów i konferencji w celu wsparcia dzielenia się wiedzą, tworzenia sieci kontaktów i współpracy transnarodowej.

ZAŁĄCZNIK II

Maksymalna intensywność pomocy

	Małe przedsiębiorstwo	Średnie przedsiębiorstwo	Duże przedsiębiorstwo
Pomoc na realizację projektów badawczo-rozwojowych			
Badania podstawowe	100 %	100 %	100 %
Badania przemysłowe	70 %	60 %	50 %
— pomoc uzależniona od skutecznej współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami (w przypadku dużych przedsiębiorstw – współpracy transgranicznej lub współpracy z co najmniej jednym MŚP) lub współpracy pomiędzy przedsiębiorstwem i organizacją prowadzącą badania lub	80 %	75 %	65 %
— pomoc uzależniona od szerokiego upowszechnienia wyników lub			
— pomoc uzależniona od realizacji projektu badawczo-rozwojowego w regionach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu lub	75 % lub 80 %	65 % lub 75 %	55 % lub 65 %
— pomoc uzależniona od realizacji projektu badawczo-rozwojowego w regionach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu			
Eksperymentalne prace rozwojowe	45 %	35 %	25 %
— pomoc uzależniona od skutecznej współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami (w przypadku dużych przedsiębiorstw – współpracy transgranicznej lub współpracy z co najmniej jednym MŚP) lub współpracy pomiędzy przedsiębiorstwem i organizacją prowadzącą badania lub	60 %	50 %	40 %
— pomoc uzależniona od szerokiego upowszechnienia wyników lub			
— pomoc uzależniona od realizacji projektu badawczo-rozwojowego w regionach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu lub	50 % lub 60 %	40 % lub 50 %	30 % lub 40 %
— pomoc uzależniona od realizacji projektu badawczo-rozwojowego w regionach objętych pomocą, które spełniają warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu			
Pomoc na studia wykonalności	70 %	60 %	50 %
— w regionach objętych pomocą, które spełniają warunki art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu lub	75 % lub 80 %	65 % lub 75 %	55 % lub 65 %
— w regionach objętych pomocą, które spełniają warunki art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu			
Pomoc na budowę lub modernizację infrastruktury badawczej	50 %	50 %	50 %
— uzależniona od zapewnienia funduszy publicznych przez co najmniej dwa państwa członkowskie lub	60 %	60 %	60 %
— na potrzeby infrastruktur badawczych ocenionych i wybranych na szczelbu UE			
Pomoc na budowę lub modernizację infrastruktur testowo-doświadczalnych	45 %	35 %	25 %
— uzależniona od zapewnienia funduszy publicznych przez co najmniej dwa państwa członkowskie lub infrastruktury testowe i doświadczalne oceniono i wybrano na szczelbu UE lub	55 %	45 %	35 %

	Małe przedsiębiorstwo	Średnie przedsiębiorstwo	Duże przedsiębiorstwo
— uzależniona od świadczenia przez infrastrukturę testowo-doświadczalną usług głównie na rzecz MŚP (przydzielającą co najmniej 80 % swoich zdolności na ten cel)	60 % (55 + 5) lub 50 % (45 + 5)	50 % (45 + 5) lub 40 % (35 + 5)	40 % (35 + 5) lub 30 % (25 + 5)
Pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności	50 %	50 %	-
Pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne			
— pomoc dla dużych przedsiębiorstw jest uzależniona od skutecznej współpracy z co najmniej jednym MŚP	50 %	50 %	15 %
Pomoc dla klastrów innowacyjnych			
Pomoc inwestycyjna	50 %	50 %	50 %
— w regionach objętych pomocą, które spełniają warunki art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu	55 % lub	55 % lub	55 % lub
— w regionach objętych pomocą, które spełniają warunki art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu	65 %	65 %	65 %
Pomoc operacyjna	50 %	50 %	50 %